

Upravništvo: Ljubljana, Slatkova
ulica 8 — Telefon št. 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Slatkova
ulica 8 — Tel. 3123, 3124, 3125.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2450.
Podružnica Celje: Kocanova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana
št. 11842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izbaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: ena mesec Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Slatkova ulica 8, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Dr. Ljudevit Pivko

Na velikonočni ponedeljek je v Mariboru umrl dr. Ljudevit Pivko. Smrt je ugrabila moža, katerega ime ni nikoli sililo v ospredje. Kljub temu je neizbrisno zapisano v zgodovini našega naroda.

Rodil se je dr. Pivko pred 57 leti doli v široki dravski dolini blizu Ptujja in njegova pot skozi šole je pot slovenskega kmečkega sina, ki se stradaljo prebija do vrha. A že kot dijak je bil dr. Pivko v marsičem izjema. Običajno dijaško slovensko nastojanje se v njem ni zadovoljilo z izlety v sorodne slovenske jezike in književnosti. V Pragi in v Krakovu se je življal v hotenju in borbe, v delo in metode slovenskih narodov in si gradil vero v slovanstvo na realnih osnovah. Boj spodnještarskega slovenstva za narodni in moralni obstoj je študenta Pivka že zgodaj pripeljal v nepomirljivi spor podanika proti državi, ki je posledno spodbujala samoniklost slovenskega rodu in predstavljala moloha, ki že bodočnost slovanstva. Iz obmejne slovenskega narodnega delavca je Ljudevit Pivko v iskanju korenin nacionalnemu odporu izobilkoval svoje jugovestvo. Praski dijak se je naučil razumevati in praktično izvajati podrobno delo med narodom. Spoznanje ogromne sile, ki jo je razkrival v slovenski rasti, mu je zgradilo neporušno vero v bodočnost slovanstva. Bil je takega značaja, da je v tej veri, ko je nastala prilika, tvegal tudi glavo ter svojo in svoje družine srečo v podvigih, ki bi se morala zdeli fantastični, ali so vendar imeli v sebi težino in pomen največje realnosti.

In tako se je razvil do bogato življenja v pestrosti, kakršno le redko vidimo med nami Slovenci. Mladi profesor je bil v šoli izvrsten pedagog. Svojim dijakom ni bil le voditelj po učni snovi, temveč narodni vzgojitelj v najlepšem pomenu, učitelj v narodnem delu in znanilec lepše nacionalne bodočnosti. In izven šole je bil ves sin svojega ljudstva, preprost v svoji besedi, pošten v vsaki svoji misli, poln ljubezni do vsakega človeka svojega rodu. Vse na njem je bilo narodno in oni iskrenosti te besede, ki nima ničesar skupnega z rodoljubnimi deklaracijami.

Med Čehi je dr. Pivko doimel veličino sokolske ideje in nacionalni pomen sokolske organizacije. In postal je sokolski apostol. Razvil se je v propovednika narodne misli in narodnega odpora proti tuji sili. Prehodil in prepotoval je premnoge kraje in redko smo čuli moža, ki bi bil znal preprostemu ljudstvu tako enostavno in vendar tako jasno in prepričevalno razlagati politične in nacionalne probleme. V njem se je skrivala pisateljski dar. Naj je zastavil svoje pero kot novinar, ali je pisal zgodovino Slovencev, pa se v prostih urah lotil tudi strokovnega spisa ali prevoda, vedno je bila njegova beseda lepa in tehtna. Se posebej mu bo naša sokolska literatura ohranila častno mesto.

Značaj in usoda sta dr. Pivka privela v vrtnice dogodkov, ki so pred 20 leti odločili o usodi človeštva in še posebej o življenju našega naroda. Njegove carzanski podvig spada med one avanture svetovne zgodovine, ki niso zapadle pozabljenju. O njem obstoja literatura generalnih štabov evropskih velesil. Nam je dal edino pomembno memoarsko delo v mednarodnem bojnem spisu. In z imenom skromnega srednješkolskega profesorja se je proslavila slovenska volja rešitve izpod jarma za vsako ceno.

Junak Pivko iz Carzana bo vedno ostal simbol sokolskega jugoslovenskega podviga iz slovenskih vrst. Podviga brez oportunizma, čistega žrtvovanja, ki ruši za seboj vse mostove in ne računa za lastnim uspehom, nego samo s milost, da se le z žrtvijo zasluži in plača milost bogov. Carzanski zaroti je sledila Pivkova legija, aktivna borba na fronti, ki jugoslovenskih dobrovoljcev ni sprejela kot najbolj dobro doleže za veznike. Toda ravno ta Pivkov bataljon je bil najbolj izrazit protidokaz proti trditvi, ki se je nevarno pojavljala posebno za časa mirovne konference, da so ljute borbe jugoslovenskih vojakov na italijanski fronti dokaz avstrijskega duha med slovenskim in hrvaškim delom našega naroda. In kakor povsod, tako si je dr. Pivko tudi v sredini, ki od početka gotovo ni bila prijateljsko razpoložena napram njegovi akciji in ji ni zaupala, pridobil spoštovanje in priznanje. Baš njegova italijanska vojaška odlikovanja so zgovoren dokaz njegove visoke vrline.

V svobodni domovini je dr. Pivko nadaljeval delo, ki ga je prekinila vojna. Razširil ga je sedaj tudi na politično polje in je odločno stopil v prve vrste tistih, ki so med Slovenci dvigali zastavo državnega in narodnega edinstva. Povezale so ga vezi politične solidarnosti in osebnega prijateljstva s pokojnim dr. Zerjavom in ostalimi delavci v fronti jugoslovenske nacionalne politične organizacije. Skromno, a vneto je dr. Pivko vršil svoje delo in ko je pred desetimi leti prevzel poslanskega kandidata, se je pokazalo, kako dobro je vzklilo seme, ki ga je on sejal, in kako

Beograd pred novimi velikimi dogodki

Jutri se začne konferenca Male antante — V ponedeljek pride na tridnevni službeni poset prezident bratske češkoslovaške dr. Edvard Beneš — Še vedno živahni odmevi sporazuma med Jugoslavijo in Italijo

Beograd, 30. marca. p. V Beogradu se bodo v bližnjih dneh zvrstili novi izredno važni zunanje-politični dogodki. Dne 1. in 2. aprila bo zasedal stalni svet Male antante, 5., 6., in 7. pa bo prezident češkoslovaške republike dr. Beneš na obisku pri knezu namestniku Pavlu. Zaradi tega se bo, še posebej po novem italijansko-jugoslovenskem sporazumu, znova koncentrirala pozornost vse mednarodne javnosti na jugoslovensko prestolnico.

Konferenca zunanjih ministrov se bo vršila v Beogradu pod predsedstvom našega zunanjega ministra dr. Stojadinovića. Udeležila se je bosta češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta in rumunski zunanji minister Antonescu. Antonescu odpotuje iz Bukarešte v spremstvu opolnomočenega ministra Creceanuja in obeh svojih tajnikov že drevi, jutri popoldne pa se bo tudi dr. Krofta s svojim spremstvom odpeljal iz Prage. Oba zunanja ministra se bosta pripeljala na zemunsko postajo v četrtek ob 6.40. Tu bosta njuna salonska vagona odklopljena od obeh vlakov. Ob 9.22 se bo formalni poseben vlak, s katerim se bosta pripeljala v prestolnico, kjer jima bo prejeli posebno svečan sprejem. Obema zaveznikoma ministroma odpotujejo nasproti zastopniki našega zunanje ministristva, ki ju bodo sprejeli na meji in jima bodo na razpolago ves čas, dokler se bosta mudila pri nas.

Beograjski sporazum v francoski luči

Zanimiv uvodnik „Tempsa“ — Italija je hotela prehiteti Nemčijo — Italijanska tolmačenja sporazuma

Pariz, 30. marca. d. Pariški »Temps«, organ francoskega zunanjega ministristva, je povelil italijansko-jugoslovenskemu zblizanju kar dva zaporedna uvodnika ter daljša informativna dopise iz Rima, Beograda, Budimpešte, Dunaja, Berlina in Prage. Vazhen je posebno uvodnik »Rim in Beograd«, napisan po sklenjenem sporazumu. Med drugim pravi:

»O beograjskem sporazumu se splošno sodi, da pomeni ugoden element konsolidacije miru. Vendar ga v raznih prestolnicah različno tolmačijo, kar je v zvezi z različnimi vidiki. Nekateri vidijo v njem samo ojačanje osi Rim-Berlin, drugi domnevajo, da v ničemer ne krni blokovi Male antante in Balkanske zveze, tretji spet mislijo, da se je zunanje-politična usmeritev Jugoslavije znatno spremenila. Šele potem ko bomo videli, kako se podpisane konvencije izvajajo, si bomo o vsem tem dobera na jasnem.

Edino dejstvo, ki vzbuja že v tem trenutku pozornost, je, da je bil italijansko-jugoslovenski sporazum sklenjen izven Društva narodov. V bistvu gre za dvostranski pogodbi, kakršno je na primer vedno zagovarjal Berlin. Jugoslavija, je doslej skupno z ostalimi članicami Male antante doledno poudarjala svojo zvestobo ženevski ustanovi in so bile do sedaj vse njene pogodbe podpisane v tem okviru. Ker teh posebnih pogodb novi sporazum ne razveljavlja, je samo po sebi razumljivo, da Jugoslavijo še naprej vežejo kakor do sedaj. Ne smemo tudi prezreti, da v Beogradu naglašajo, da ne pomeni sporazum z Italijo nič novega v primeri z rimskim paktom iz leta 1924.

Dasi rimsko in beograjsko tolmačenje nista povsem identični, to seveda še ne pomeni, da bi bil sporazum dvoumen. Vse bo odvisno predvsem od načina izvajanja. Ne

se je zaupanje vanj ukoreninilo tudi v širokih plasteh našega naroda.

V parlamentu je bil dr. Pivko dika nacionalnih poslancev. Njegovo po vsej državi spoštovano ime je mnogo veljalo ne samo v slovenski, temveč tudi v hrvaški in srbski javnosti. In njegova beseda, izgovorjena pred narodno skupščino, ali na javnem zboru, je predmetu, ki ga je zastopal, dala polno tehtnost. Njegova pomoč je dala vsaki akciji nove prodornosti. V neomajni zvestobi je bil povezan ne samo z idejo, kateri se je bil posvetil, temveč tudi s prijatelji, s katerimi skupaj se je za njo boril. Njegovo zlato srce, njegov vedri optimizem, širokogrudnost njegovih pogledov, a ne nazadnje šegava prešernost njegovega osebnega občevanja, so mnogokrat povežale ljudi in stvari, ki so se že razhajali.

Sedaj ga ni več med nami. Smrt, ki ji je tolikokrat gledal neustrašeno v oči in ki se je tudi ni bal, ko se mu je potuhnjeno približala z zavratno boleznijo, ga je za vedno odpeljala iz naročja ljubljene družine, iz sredine premnogih prijateljev in spoštovalcev. Solznih oči se oziramo za njim, ko se vrača ataman Pivko k mrtvim svojega bataljona. V resnici, izgubili smo z njim viteza in moža, kakršni so redki med nami. Ave, anima candida!

Že v četrtek popoldne se bodo pričele konference v okviru rednega zasedanja stalnega sveta Male antante. Zasedanje bo trajalo dva dni. V petek zvečer bodo zunanji ministri držav Male antante sprejeli zastopnike tiska, jim sporočili skupni komuniké in jim, kakor običajno, odgovarjali na stavljenja vprašanja. Tudi program ostalih prireditvev v okviru konference je že določen. Po konferenci niti dr. Krofta, niti Antonescu ne bosta takoj zapustila Jugoslavije. Dr. Krofta bo ostal pri nas do 8. aprila. Antonescu do 3. aprila. V soboto bo dr. Krofta predaval v Kolarčevi ljudski univerzi o češki zgodovini. Naslednje dni bo obiskal nekatere svoje osebne prijatelje v Jugoslaviji.

Drugi veliki dogodek bo prihod prezidenta češkoslovaške republike dr. Beneša. Iz Prage bo odpotoval 4. aprila s posebnim vlakom, naslednjega dne bo prispel v Beograd. Ob 10. mu bo prirejen svečan sprejem. V Beogradu se bo mudil tri dni in bo ves ta čas gost Nj. Vis. kneza namestnika Pavla. Nastanil se bo z vsem svojim spremstvom v starem dvoru, ki so ga zadnje dni temeljito preuredili. V teh dneh se bodo vršile v prestolnici velike svečanosti v čast šefu bratske češkoslovaške države. Poleg drugih je napovedana velika revija naše vojske v Aleksandrovi ulici pred novim parlamentom. Tam že postavljajo posebne tribune za goste.

spoznamo s podunavskimi narodi najti najboljše sredstvo za nadaljni gospodarski razvoj in za najboljše zagotovitev miru.

zdi se tudi točno, kakor zatrjujejo v Berlinu, da bi novi sporazum pomenil ojačanje osi Rim-Berlin. Znaniti je Italija pospešila sklenitev sporazuma z Jugoslavijo celo samo zato, da prehiti Nemčijo, ki je v zadnjem času zelo aktivna na Balkanu, posebno v Beogradu. V Jugoslaviji, kakor na vsem ozemlju srednje in vzhodne Evrope, je mnogo težje izravnati nasprotno italijanske in nemške interese, kakor se o tem splošno misli. V tem je prav za prav slaba točka italijansko-nemške zveze. In prav v tem pogledu nam beograjski sporazum lahko pripravi kako presenečenje, dasi skuša nemško časopisje to plač nekoliko prikriti in zabrisati.

V svojem poročilu iz Rima navaja »Temps« naslednje glavne točke beograjskega sporazuma po tolmačenju italijanskih političnih krogov:

1. Priznanje italijanskega imperija brez čakanja ženevskih sklepov v tem vprašanju dokazuje dobro voljo Jugoslavije za sodelovanje z Italijo.

2. Italijansko-jugoslovenski sporazum se znatno razlikuje od italijansko-angleškega vsebina neprimerno bolj konkretna, jasna in določna.

3. Italijansko-jugoslovenski sporazum je bil sklenjen izven okvira ženevske ustanove, bolj na osnovi dvostranskih paktov o medsebojni garanciji, kakor pa na osnovi kolektivnih pogodb o medsebojni pomoči.

4. V primeru mednarodnih komplikacij sta Italija in Jugoslavija obvezani, da se medsebojno posvetujeta o svojem zadržanju, čim bi šlo za interese, ki jih smatrajo oboje državi za skupne. Po mnenju oficijelne »Giornale d'Italia« predstavlja ta točka dojučevne skupne politike na širšem področju, kar ustvarja možnost nekakšnega italijansko-jugoslovenskega paralelizma v mnogih evropskih vprašanjih.

5. Sporazum pomeni konec slehernege irendentizma med obema državama. Pisane italijanske časopiseja v tem vprašanju, da se posebno zanimivo, saj namigujejo nekateri listi celo na odpoved vseh italijanskih aspiracij na Jadranu. Jadran ni več »mare nostrum«, temveč je zvelika cesta v lasti obeh narodov, ki prebivata na njegovih obalah. Razen Italije in Jugoslavije ne bo sredozemskega sporazuma, ker je njegova njih drugi gospodoval na tem morju.

Ostali francoski listi presojaajo položaj s podobnih vidikov, omejujejo pa se v svojih komentarjih v glavnem na ugotovitve, da bo treba počakati na praktično izvajanje sporazuma in na sklope konference stalnega sveta Male antante v Beogradu. »Ouvree« uporablja to priliko, da znova opozarja na francoski predlog državam Male antante o novih dogovorih o medsebojni pomoči, ki je bil predložen že pred štirimi meseci, o katerem pa se do sedaj konkretni razgovori še niso vodili.

Kaj želi Francija od Italije

Pariz, 30. marca. AA. Današnji »Ouvree« piše med drugim: Kaj želimo od Italije? Ali želimo, da se odreče vsaki akciji za nadaljnjo gospodarsko ekspanzijo v Podunavju? Nikakor ne! Tega od nje ne zahtevamo. Zahtevamo pa, da se odpove vsaki nadvladi v tem delu Evrope. Razen tega zahtevamo od Italije, da se upre tudi drugi nadvladi v Podunavju, nadvladi, ki bi bila za Italijo nevarnejša kakor za kogarkoli drugega. Pričakujemo od Italije, da skuša

Visoko odlikovanje kneza Pavla

Beograd, 30. marca. AA. O priliki podpisa političnega in trgovskega dogovora med našo državo in kraljevino Italijo je italijanski kralj Viktor Emanuel odlikoval Nj. Vis. kneza namestnika z najvišjim italijanskim redom sv. Anunziata. Pri tej priložnosti je kralj Viktor Emanuel poslal Nj. Vis. knezu namestniku iz Pise tole brzojavko:

»Glede na srečni dogodek podpisa sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, sem z velikim zadovoljstvom odlikoval Vaše kraljevsko Visočanstvo s svojim najvišjim redom Presvete Anunziata. Želim, da vi d. Vaše kraljevsko Visočanstvo v tem mojem sklepu posebno iskreno čustvo prijateljstva, ki me drži z Vašim kr. Visočanstvom, z njegovo vzvišeno rodbino in njegovo domovino. — Viktor Emanuel.«

Hitlerjeve čestitke

Berlin, 30. marca. AA. O priliki sleditve beograjskega dogovora je g. Hitler po diplomatskih zastopnikih rajha izrekel svoje čestitke Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu in Nj. Vel. italijanskemu kralju.

Italija bo svojo balkansko akcijo nadaljevala

Grof Ciano bo obiskal tudi Sofijo, Ankaru in Atene Pred sklepom grško-italijanske pogodbe

Pariz, 30. marca. o. Kakor kažejo vesti iz Rima, pomenita Cianoov obisk v Beogradu in sklenitev obeh italijansko-jugoslovenskih sporazumov šele pričetek izredno obsežne italijanske akcije na Balkanu. Znano je že, da namerava Ciano v kratkem tudi v Ankaru. Po najnovejših informacijah bo hkratu obiskal Sofijo in Atene. V Sofiji namerava utrditi dosedanje prijateljske odnose s Bolgarijo in Italijo. V Atenah bo bržkone sklenjen beograjskemu sporazumu povsem podoben italijansko-grški pakt. V Ankaru bo, kakor kaže zaenkrat naletel še na neke ovire, vendar bo po informacijah »Timesa« dosegel turško priznanje italijanske aneksije Abesinije, v zameno pa pristal na konvencijo o novem režimu na Dardanelih, ki je bila lani sklenjena v Montreuxu. Vsekakor pa bo Ciano odpotoval na Balkan in v Turčijo šele po beograjskem zasedanju Male antante in po Ruždi Arasovem obisku v Teheranu.

Bolgarija in beograjski sporazum

Sofija, 30. marca. AA. Mir prinasa članek o italijansko-jugoslovenskem paktu (ter pravi mod drugim):

Obnova dobrega sosedskega razmerja med Italijo in Jugoslavijo nam olajuje prijateljsko stališče nasproti Jugoslaviji. Italijansko-jugoslovenski pakt prav tako olajuje izvajanje jugoslovensko-bolgarskega pakta. Sovražno razmerje med Italijo in Ju-

goslavijo, ali še hušje, vojna med tema dvema državama, bi utegnila postaviti Bolgarijo v zelo težaven položaj, kar se je odločilo za politiko iskrenega zblizanja s sosednjo slovensko državo, isto politiko mora na izjavi tudi nasproti Italiji, ki je ena izmed Bolgariji najbližjih velesil.

Hitler je pri tej priliki izjavil, da pomeni ta novi sporazum pomemben prispevek za ohranitev in utrditev miru v Evropi. Rim, 30. marca. AA. Današnji »Popolo di Roma« beleži še nadaljnje odmeve beograjskega pakta, v tujini in omenja brzojavno čestitko, ki jo je poslal vodja rajha Hitler. List pravi, da ta Hitlerjeva gesta potrjuje spontano odobravanje, ki ga je beograjski pakt doživel v nemški javnosti, ki je brez pridržkov pozdravila italijansko-jugoslovenski sporazum, gledajoč v njem konec dobe nesporazuma in nezaupanja.

Angleški računi

London, 30. marca. o. V službenih angleških krogih naglašajo, da s simpatijo mi spremljajo zblizanje Italije in Jugoslavije in to tembolj, ker sta se na ta način obe državi še bolj približali in spravi svoj politiko v sklad z duhom žentimenskega sporazuma med Italijo in Anglijo. V londonskih krogih pričakujejo, da bo prišlo sedaj do sklenitve sličnega sporazuma tudi med Italijo na eni ter Grčijo in Turčijo na drugi strani. Potrjujejo se vesti, da bo italijanski zunanji minister takoj po velikonočnih praznikih odpotoval v Ankaru, na povratku pa se bo ustavil v Atenah. Spričo take politike itanje se v angleških krogih nadejajo, da bo popustila tudi napetost med Rimom in Londonom, ki se je zadnje dni zaradi španije znova poostila.

Italija bo svojo balkansko akcijo nadaljevala

Grof Ciano bo obiskal tudi Sofijo, Ankaru in Atene Pred sklepom grško-italijanske pogodbe

Pariz, 30. marca. o. Kakor kažejo vesti iz Rima, pomenita Cianoov obisk v Beogradu in sklenitev obeh italijansko-jugoslovenskih sporazumov šele pričetek izredno obsežne italijanske akcije na Balkanu. Znano je že, da namerava Ciano v kratkem tudi v Ankaru. Po najnovejših informacijah bo hkratu obiskal Sofijo in Atene. V Sofiji namerava utrditi dosedanje prijateljske odnose s Bolgarijo in Italijo. V Atenah bo bržkone sklenjen beograjskemu sporazumu povsem podoben italijansko-grški pakt. V Ankaru bo, kakor kaže zaenkrat naletel še na neke ovire, vendar bo po informacijah »Timesa« dosegel turško priznanje italijanske aneksije Abesinije, v zameno pa pristal na konvencijo o novem režimu na Dardanelih, ki je bila lani sklenjena v Montreuxu. Vsekakor pa bo Ciano odpotoval na Balkan in v Turčijo šele po beograjskem zasedanju Male antante in po Ruždi Arasovem obisku v Teheranu.

Preorientacija na Madžarskem

Budimpešta, 30. marca. p. S presenetljivo naglico se kaže v madžarski javnosti vpliv novega kurza italijanske politike, ki je prišel do izraza v sporazumu z Italijo. Čez noč je utihnila vsa revizionistična propaganda. Že velikonočni listi so se v tem pogledu bistveno razlikovali od večjih števil ob prejšnjih praznikih. O revizionizmu in irendenti v njih sedaj skoro ni bilo nobenega sledu več. Pravo senzacijo pa je izzval v današnjem »Pesti Napulac« članek grofa Bethlena, ki se ne zavzema samo za sporazum z Jugoslavijo, marveč že tudi za sporazum z Rumunijo. Predlaga, naj bi Madžarska in Rumunija sklenili pogodbo o dobrih sosednjih odnosih in o vzajemni zaščiti narodnih manjšin. Uredili naj bi tudi druga, med njima še nerešena vprašanja.

Zivahno se razpravlja v madžarskih krogih tudi o možnosti povratka onih Madžarov, ki so bili konec leta 1934 izgnani iz Jugoslavije. Splošno se pričakuje, da jim bo v najkrajšem času omogočen povratek.

Italijanski kralj poseti Budimpešto

Budimpešta, 30. marca. k. V Budimpešti se je sedaj z vso intenzivnostjo pripravljalo na obisk italijanskega kralja Viktorja Emanuela in kraljice Helene, čeprav datum še vedno ni določen. Kralja Viktorja Emanuela bo spremljal tudi zunanji minister Ciano.

Povodom obiska italijanske kraljevske dvojice bosta imeli poslanska in magnetska zbornica skupno slavnostno sejo. Italijanski vladar bo s svojim spremstvom napravil izlet po Dunavu iz Budimpešte v Esztergom, ki se ga bodo udeležili tudi celokupna vlada in vojaški dostojanstveniki. V čast italijanskemu vladarju bodo nadalje priredili veliko vojaško revijo, pri kateri bodo sodelovali oddelki čet iz vse države. V operi bo slavnostna predstava.

Občinske volitve v Sofiji

Sofija, 30. marca. AA. V nedeljo so bile občinske volitve v sofijski pokrajini. Tako so volitve izvršene že po vsej državi. Volilna borba je bila zelo živahna. Pri agitaciji se je posebno izkazala ženska zveza, ki je na mnogih zborovanjih pozivala žene, naj izkoristijo priznanje jim volilno pravico. Volitve so potekle v miru in redu. Kljub hudi propagandi za abstinenco, ki so jo razvili prvaki bivših strank, se je volitev v Sofiji udeležilo okrog 80% volilcev, v okolici pa 70%.

Nov nemški poslanik v Washingtonu

Berlin, 30. marca. AA. Adolf Hitler je imenoval dosedanjega namestnika državne ga tajnika v zunanjem ministristvu dr. Dieckhoffa za nemškega poslanika v Washingtonu.

Mussolini — častni doktor univerze v Lausanneu

Lausanne, 30. marca. br. V znak priznanja socialnega obnovitvenega dela je imenovala tukajšnja univerza svojega bivšega, gojenca, italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, za častnega doktorja socialno-političnih ved.

Važna seja pariške vlade

Na dnevnem redu je poleg španskega problema tudi jugoslovensko-italijanska pogodba

Pariz, 30. marca. w. Jutri dopoldne bo važna seja ministrskega sveta v elizejski palači, na kateri se bodo predvsem bavili z zunanje-političnimi vprašanji. Seji bodo prisostvovali vsi ministri razven ministra za kolonije in ministra za pošto, ki sta v inozemstvu. Zunanji minister Delbos, ki je v Cannesu imel razgovor s poljskim zunanjim ministrom polkovnikom Beckom, se je v avtomobilu vrnil v Pariz. Delbos bo na seji ministrskega sveta obširno poročal o naslednjih točkah:

1) O razgovorih belgijskega kralja Leopolda v Londonu, in v zvezi s tem o pogajanjih glede zapadnega pakta.

2) O položaju v Španiji in o vprašanju učinkovitosti izvedbe kontrole.

3) O italijansko-jugoslovenskem paktu in o njegovem vplivu na položaj v Srednji Evropi.

V Parizu prevladuje vtis, da je postopila napetost. Kakor zagotavljajo v dobro poučenih krogih, francoska vlada ne namerava vztrajati na takojšnji ureditvi vprašanja povratka inozemskih prostovoljcev iz Španije, temveč bo v tesnem sodelovanju z Anglijo skrbela predvsem za učinkovito izvedbo v Londonu sklenjenih kontrolnih ukrepov na španski obali in španskih mejah.

Pomorska kontrola se je že pričela

Francosko vojno brodovje je že pričelo izvajati kontrolo v njemu določenem španskem vodstvu

Pariz, 30. marca. o. »Petit Parisien« je objavil senzacionalno vest, da je francosko brodovje že z večeršnjim dnevom pričelo izvajati kontrolo nad onim delom španske obale, ki mu je bila poverjena v smislu sporazuma v londonskem nevtralnem odoboru, čeprav se odbor sam še vedno ni spoznal o metodah za izvajanje kontrole in tudi še ni bil določen dan pričeka kontrole. Francosko vojno brodovje nadzira tri predele vzdolž španske obale, ki merijo skupno 1.400 km. Za izvajanje kontrole je angažiranih preko 40 francoskih vojnih ladij.

Tudi angleške vojne ladje, ki so koncentrirane v gibraltarski luki, se naglo pripravljajo, da te dni odplujejo v svoja kontrolna področja.

Vsekakor je skupni nastop angleškega in francoskega vojnega brodovja izval velik pozornost po vsej Evropi. Splošno tolmačijo predčasni pričetek kontrole za resno opozorilo Nemčiji in Italiji. Nedvomno bo francosko-angleški korak pritisnil tudi Nemčijo in Italijo, da izdajo enake ukrepe in pristane na končni sporazum v okviru londonskega nevtralnega odbora.

Francija in Anglija hočeta preprečiti nadaljevanje transporta prostovoljcev iz neke države, o katerih se je zadnje dni precej govorilo. Iz zanesljivih virov se je namreč zvedelo, da so nove prostovoljce v dotični državi že pričeli vkrcavati na ladje, da bi jih nemudoma prepeljali v Španijo.

Cesta Madrid-Valencia zopet prosta

Madrid, 30. marca. o. Republikaška vojska je dosegla večer nov pomemben uspeh. General Miaja je ubral novo taktiko v borbi proti nasprotniku. Njegove inženjerske čete so v poslednjih dveh dneh napeljele celo vrsto potokov v dolino Argande, tako, da je bila dvajset dni vsa preplavljena. Nacionalisti so se morali umakniti z vsa

Dr. Ljudevit Pivko na mrtvaškem odru

Maribor, 30. marca. Maribor je ves pod vtisom prerane smrti vzornega narodnega delavca in borca dr. Ljudevita Pivke. Mnogi pokojnikovih prijateljev in znancev je hitela danes na njegov dom na Betnavski cesti št. 35 ga pokopati in mu izkazati zadnjo čast.

Zvečer je bilo truplo prepeljano v vestibul Narodnega doma v Tattenbachovi ulici, kjer bo izpostavljeno na mrtvaškem odru občinstvu od 8. ure zjutraj dalje. Tu se bo nacionalni Maribor poslavljati od svojega sokolskega starost. Žalne zastave visijo z Narodnega doma, z rotovža in s poslopja realne gimnazije. Jutri ob 16. bo pogreb. Ves nacionalni Maribor bo dr. Pivko spremljal na njegovi zadnji poti. Sokolska župa je prejela od SSKJ naslednje sozljive: »Uprava SKJ obkazuje smrt odličnega Sokola narodnega borca in junaka brata dr. Pivke ter izraža bratski sokolski župi Maribor svoje tople sočutje.«

Tudi Ljubljana, kjer je imel dr. Pivko mnogo zvestih prijateljev, žaluje za pokojnim. Odposlanih je bilo mnogo sožalnih pisem in brojav. Z Narodne tiskarne in s Kazine izpolnila črna zastava.

Zunanji oris življenja dr. Ljudevita Pivke smo prinesli že v večeršnji ponedeljski izdaji »Jutra«. Dr. Pivko se je rodil 17. avgusta 1880 v občini Sv. Marko pri Ptujju. Studiral je na gimnazijah v Varaždinu, Ptujju in Mariboru ter na filozofskih fakultetah praške in dunajske univerze. Prvo službeno mesto je dobil l. 1906 kot suplent na mariborski gimnaziji. Takoj se je začel živahno udeleževati v nacionalnem življenju Maribora in vsega Spodnjega Štajerskega. Zlasti postrtovalno in uspešno je bilo njegovo delo v Sokolu.

Ob izbruhu svetovne vojne je dr. Pivko kot rezervni nadporočnik takoj odšel k vojakom. Služil je najprej v Kotoru in Albaniji, konec l. 1916 pa je prišel na italijansko fronto. Dne 17. septembra 1917 je z velikim delom 3. bosansko-hercegovskega polka pri katerem je služil, ter z večjim številom čeških in jugoslovenskih oficirjev in vojakov prešel v Italijo in se tam pridružil zaveznikom. S svojimi jugoslovenskimi legijonari se je boril v številnih bitkah proti avstrijskim in nemškim četam; bil je večkrat ranjen, pa si priboril tudi več zvezniških (češkoslovanskih, rumunskih in italijanskih) odlikovanj za svoje vojne zaslugе.

Po končani vojni se je vrnil s svojimi legijonari v Jugoslavijo in se zopet naselil v Mariboru. Bil je profesor na mariborskem moškem učiteljskem, dokler ni bil l. 1925 izvoljen za narodnega poslanca. Poslanec je bil do razpusta narodne skupščine 6. januarja 1929 vnovič pa je bil izvoljen na listi Petra Zirkovića l. 1931. Pri volitvah 5. maja 1935 ni več kandidiral, temveč se je vrnil k svojemu proforskemu poklicu in poučeval na mariborski humanistični gimnaziji.

Za pet let sem je bolehal in je bil lani operiran. Zdravje se mu je po operaciji hitro vračalo na žalost pa samo navidezno. Na velikonocni ponedeljek ga je iztrgala

naglica. S tem je tudi prenehala njihova kontrola nad izredno važno prometno zvezo med Madridom in Valencijo.

Boji na južni fronti

Gibraltar, 30. marca. AA. Po poročilih iz Gibraltarskega republikanske čete, ki so prodirale iz Almerije, napadle nacionaliste blizu Motrila, jim prizadele hude izgube ter jih prisilile k umiku.

Živahna letalska akcija

Madrid, 30. marca. br. Letalsko ministrstvo valencijske vlade objavlja, da so republikanska letala izvedla nad raznimi oddelki madridske fronte več izvidnih poletov, ne da bi mogla ugotoviti večjih zbiranj sovražnika. Nacionalistične čete se še niso opomogle od zadnjega poraza.

Odbor za obrambo Madrida javlja: Pri Aravachiu so republikanski oddelki odbili srđit napad nacionalistov, izvedli nato protinapad ter zasedli prve sovražne postojanke v široki fronti. Med Aranjuezom in Castelo de la Reina so republikanci odbili napad nacionalistov. Pri Avilli nadaljujejo republikanci svoj taktični prodor. V oddelkih okoli prestolnice in Guadalajare ni bilo posebnih dogodkov.

Nacionalistično

vojno poročilo

Snoči ob 20. uri je bilo objavljeno naslednje nacionalistično uradno poročilo: Na severni fronti pete divizije nič novega. Na fronti šeste divizije je sovražnik napadel naše postojanke pri Loriji, pa je bil odbit in je pustil na bojišču 39 mrtvih in mnogo vojnega materijala. Na bojišču pri Avilli in Soriji nič posebnega. Pri Aravaci je bil odbit napad sovražnika. Kmalu nato so naše čete izvršile protinapad in je sovražnik pustil na bojišču 40 mrtvih, 37 pušk in eno strojnico.

smrt njegovi zvesti in ljubljani življenjski družici ge. Ljudmili in petim otrokom. O velikem kulturnem in nacionalnem delu dr. Pivke in o lepih sadovih ki jih je to delo rodilo, govorimo na drugih mestih. Neizprosna usoda ga je mnogo prehitro iztrgala iz prvih vrst narodnih delavcev

Turoben vtis v Beogradu

Beograd, 30. marca. p. Vest o smrti dr. Ljudevita Pivke, ki je prispela snoči ob poznuri uri v Beograd, je napravila v vseh krogih izredno globok, žalosten vtis. V vseh družbah, ki so ga bližje poznale, so naravnost konsternirani. Listi so davi objavili tople nekrologe, v katerih podajajo kratke orise Pivkovih zaslug za ožjo in širšo domovino v času vojne in vsa leta po njej.

Poseben lep nekrolog je objavila noćojšnja »Pravda«, ki pravi med drugim, da je veljal pokojnik ne le v vsej Sloveniji, nego tudi daleč preko njenih mej za enega najplemenitejših in najzaslužnejših nacionalnih delavcev, za enega največjih slovenskih borcev za jugoslovensko svobodo in zedinjenje. Ze pred koncem vojne so se širile po slovenskih krajih legende, o tem mladem avstrijskem oficirju, ki ga je nacionalni zanos dovedel do ločitve iz avstrijske vojske in ki je z legendarno hrabrostjo organiziral svoj bataljon proti stari Avstriji. Okrog njegovega imena se je zavelila aureola, ki je pomenila za vse njegove prijatelje novo vero v osvobodjenje. Pivkovo ime je postalo doma politično in nacionalno geslo. Okrog njega se je zbiralo vedno večje število Jugoslovenov.

Po svojem povratku v domovino — pravi dalje »Pravda«, je nadaljeval dr. Pivko svojo veliko nacionalno delo posebno v dravski banovini poleg pokojnega dr. Žeriava in dr. Kramerja. Čeprav je postal izrazit politik, je užival veliko spoštovanje tudi pri svojih političnih nasprotnikih, ker ni bil nikoli partizan, nego širokogruden nacionalist. To so dokazovale tudi vse njegove akcije in govori v skupščini. Smrt dr. Pivke pomeni hudo izgubo, ne le za nacionalno Slovenijo, nego za vso državo, za katero je ta plemeniti idealist kot mladenič postal bорец in fanatik ter tak ostal tudi do kraja svojega kratkega, a toli korisnega življenja

Prvi radijski prenos za naše Amerikance

Beograd, 30. marca. p. Beogradska kratkovolna radijska postaja namerava v bodoče prirediti tudi stalne radijske prenose, ki bodo veljali izključno našim ljudem v Severni in Južni Ameriki. Prenosi se bodo pričeli v noči od 31. na 1. aprila. Dokler se ne bo dogradila velika kratkovolna postaja v Beogradu, bo pri prenosih posredovala nizozemska postaja Eindhoven. Prvi prenos bo v sredo ponoči na dveh valovnih dolžinah, in sicer na 312,8 m, odnosno 9.590 kilociklov in na 491,8 m, odnosno 6.100 kilociklov.

Otvoritveni program bo otvorjen z državnim himno, nakar bo izpregovoril ministri predsednik dr. Stojadinović. Sledile bodo pevke točke Josipa Rijavca, Zarka Cvijčica, gospe Pavle Lovšetove, gospe Franje Golob-Bernotove,

Še ena smrtna žrtev plazov

Iz Gornjega grada smo zvečer sprejeli vest, da so naše planine med velikonocni prazniki zahtevale še eno žrtev. Na velikonocni ponedeljek je namreč plaz na Okrešlju zajel neko smučarko iz Grada na ju zasul. V njeni družbi je bil tudi neki Mariborčan, ki se mu ni pa nič zlega pripetilo. Truplo ponesrečenke so večerj popoldne spravili v Solčavo. Ni še znano, ali bodo truplo prepeljali v Gradec ali ga bodo pokopali v Solčavi. Podrobnosti ne moremo nam še niso znane.

Beležke

Glasilo JRZ o »črnem semenu separatizma«

»Glasnik JRZ za savsko banovino« objavlja za katoliško velikonocni dolg uvodnik o potrebi krepitve misli državnega in narodnega edinstva. List ogorčeno napada vse sovražnike osnovne misli naše države in pravi: »Sramota in strahota je, da se dvigajo danes po veliki vojni revoluciji in priznanju narodnega in državnega edinstva med nami še ljudje, ki so predstavniki rodu, nosečega na svojih ramenih breme starih zablod in grehov. Ti ljudje zastrepajo danes našo mladino in skrbje za to, da ne izumre črno seme separatizma. Toda prišel bo čas, ko bo separatizem moral izginiti. Stališče naše vlade in junaka zadržanje dr. Stojadinovića nam vplivata vero in jamčita, da bodo zmagale končno le tiste ideje zaradi katerih obstoji naša stranka.«

List očitno misli pri tem idejo državnega in narodnega edinstva, ki je med osnovnimi načeli programa JRZ, radovedni, ali bodo tudi slovenska glasila JRZ zabeležila mnenje svojega zagrebškega pobratima.

Načelna razsodba upravnega sodišča v Celju

Banska uprava v Ljubljani je lani meseca junija kaznovala Ivana Krefta, bivšega urednika »Ljudske pravice«, ker je zbiral podpise za protest proti ustavitvi lega lista, ne da bi za zbiranje imel dovoljenje obla stii. Oboje Kreft se je priložil na upravno sodišče v Celju, ki je priložilo ugodilo in obojdo razveljavilo. Upravno sodišče se je postavilo na stališče, da je treditba banke uprave z dne 26. maja 1933, po kateri je bil Ivan Kreft obojen, sprotustavna in zato nezakonita, v kolikor predpisuje oblastveno dovoljenje tudi za zbiranje podpisov za prošnje državljanov na oblastva. Po čl. 14 ustave imajo državljan pravico prošnje na oblastva. Prošnje sme podpisati eden ali več državljanov, enako tudi pravne osebe. Prošnje se smejo vlagati pri vseh oblastvih brez razlike. Ta pravica pa bi bila za državljane brez pomena, če bi se ne smeli nabirati podpisi za prošnje, saj je za vložitve take prošnje po več osebah vsakor potrebno, da se zberejo prej podpisane. Obtožba tožnika, ki je bil obojen, ker je zbiral podpise za tako prošnjo brez oblastve nega dovoljenja, torej v zakonu ni osnovana.

Inž. Košutić o moči Mačkovega pokreta

Očetiški »Hrvatski list« objavlja velikonocni članek, ki ga je napisal namestnik dr. Mačka, inž. Avgust Košutić, o bodočih ciljih hrvatskega narodnega pokreta. O članku beremo med drugim: »Mi gradimo in spopolnjujemo sedaj svojo politično, kulturno in gospodarsko moč. Ta je že sedaj velika, kakor more sleherni ugotoviti. To nam morajo priznati tako prijatelji kakor sovražniki. Naša moč pa še ni dosegla niti polovice svoje bodoče višine. Skoraj boste slišali in videli, s kako velikimi koraki hitimo v tej smeri. Dr. Maček drži krepko položaj v svojih rokah. Sleherni njegov korak je tako siguran in premišljen, da pomenja naglo približevanje končne in zaključne zmage naših hrvatskih kmetijskih in narodnih idealov.«

Srbski zemljoradniki v Sremu

Kakor poročajo beograjski listi, je bilo v nedeljo v Sremu več shodov zemljoradniškega krila beograjske združene opozicije. Govorniki so sporočili zborovalcem pozdrave šefa stranke g. Joce Jovanovića in vsi poudarjali potrebo, da se »kmetje brez ozira na verske in plemenske razlike organizirajo v skupni veliki kmetijski stranki«. Ba je se je shodov udeležilo tudi precej hrvatskih kmetov, čeprav v bivša HSS pri organiziranju shodov ni sodelovala.

Shod HSS v Sarajevu

V ponedeljek dopoldne je bilo v Sarajevu v kinu Imperial zborovanje pristajev bivše HSS iz Sarajeva in okolice. O političnem položaju je imel dolgo poročilo znani sarajevski zaupnik in sodelavec dr. Mačka posl. dr. Juraj Šutej. Vsebine njegovega poročila listi ne objavljajo.

Skupščina se sestane že sredi aprila

Beograd, 30. marca. p. Ko se je narodna skupščina po sprejemu proračuna razšla in je bilo sporočeno, da bo prihodnja seja sklicana pismeno, je bilo splošno mnenje, da se bo to zgodilo šele v maju, po pravoslavni Veliki noči. Danes pa se je razvedelo, da bo skupščina sklicana že sredi aprila. Prva seja bo najbrž v torek 13. aprila.

Belgijsko odlikovanje dr. Stojadinovića

Beograd, 30. marca. a. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je prejel danes dopoldne v svojem kabinetu grofa Romeraisa, belgijskega poslanika. Poslanik mu je izročil odlikovanje velikega križa Leopoldovega reda, s katerim je dr. Stojadinovića vlade odlikoval belgijski kralj.

Nadškof dr. Ujčić prevzel posle

Beograd, 30. marca. p. Danes je prevzel svoje posle novi beograjski nadškof dr. Ujčić.

Reševanje pod Storžičem čez noč prekinjeno

Sprožil se je poslednji grozeči plaz in danes se bo lahko reševanje nadaljevalo — Vojaštvo iz Škofje Loke složno na delu z reševalci SPD

Tržič, 30. marca ob 21.

Reševanje sedmih pod plazom pokopanih žrtev se je pričelo danes v velikem obsegu. Predvsem so Tržičani sami pod okriljem SPD organizirali veliko reševalno odpravo, v kateri so delavci iz predlinice, nadalje od tvrde Feko in Runo. Ti reševalci so se podali že zjutraj proti kraju nesreče. Z Jesenic je pripeljal preizkušeni reševalec Čop se dva svoja tovariša Skalaša, Moreta in Freliha. Iz Ljubljane sta se od strani SPD pripeljala načelnik reševalne sekcije dr. Breclji in Hudnik.

Posebno pozornost in zadoščenje pa je vzbudila vojaška reševalna četa planincev, ki se je ob 7. na 14. uro pripeljala pod vodstvom kapetana Pirša iz Škofje Loke v Tržič. Vili planinci, popolnoma opremljeni za reševanje, 53 po številu, so

takoj krenili h kočam pod Storžičem, kamor so prispeli ob 17. uri. Od koč, kjer taborijo reševalci, so imeli potem še uro hoda do plaz. Takoj so pričeli z reševalnim delom. Plaz je dolg 600 m, spredaj deljen v dva jezika in povprečno globok 8 m. Jeli so plaz rezali od spodaj navzgor in do večernih ur je bil odkopan velik del plaz, vendar še niso prišli do nobene nove žrtve. Vsega skupaj je na delu nad sto reševalcev, ki se menjavajo pri delu in v času odpočitka najdejo zavetje v ondodnih kočah.

Poslednji ostanek plaz je šele zvečer odtrgal. Zato so morali reševalna dela čez noč prekiniti, a jutri bodo varno lahko grebli v globino, da otmajo vseh sedem žrtev iz strašnega objekta.

Na obisku pri žalujočih družinah

Skoraj si ni mogoče misliti bolj bridkega opravka na svetu, kakor je novinarjeva naloga, da ob takšnih tragičnih prilikah poroma od hiše do hiše in trka na vratih neznanih domov, da pri ljudeh, ki jih je doletelo najhujše, povpraša o podrobnostih njihovega gorja.

Prvi obisk našega poročevalca v Tržiču je veljal dom 17-letnega Mirona Ovseneka, ki čaka na beli postelji v stanovanju svoje rodbine v Kovaški ulici 1. svojega poslednjega slovesa. Nekaj turobno grenkega so vsa ta proletarska stanovanja pri Tržiču in njegovih predmestjih. Delavci tržiških tovarn se menda v vsem ločijo od svojih tovarišev, kakor jih poznamo na primer iz revirjev TPD ali z Jesenic. Do njihovih stanovanj v sivih starinskih hišah držijo po navadi strme, vegaste lesene stopnice, a že v veži pozdravlja tuja kup otrok in na zidu vrsta poboznih podob. Na starih kredencah skrbje delavske žene za skromne tihe oltarjke, pred katerimi gori večna luč, a v njihovih dušah in dušah njihovih mož in otrok gori večno upanje, da bo človek že onkraj groba deležen plačila za vsa kar mora na zemlji prestati.

Na mrtvaškem odru

Mladi Ovsenek leži v prvem nadstropju žalostne hiše v Kovaški ulici, ob njegovem poslednjem ležišču pa se od jutra do večera zbirajo trume kropicelcev. Vsi pripovedujejo o tem, kako je bil fant nadarjen. Bil je nenavadno dober slikar, a z nič manjšo vmeno ni gorel za vse mogoče vrste sporta. Se v nedeljo zvečer je na nekakšni domači boksaški tekmi v telovadnici meščanske šole zmagal. S smučarskim sportom se je ukvarjal že izza šolarskih let. Na meščanski je s prav lepim uspehom napravil malo maturo, zdaj pa se je pri tvrdki »Peko« učil za modelirja. Njegovi rodbini je zadnji čas nesreča kar trajno za petami. Pred šestimi meseci je umrl oče, predliniški delavec in mladi Miro je bil kot najstarejši sin edino upanje vdove in šesterih sirot. Zdal bo vsa teža skrbi obvisela na šibkih ramah 21-letne Majke, ki je zaposlena v pisarni pri »Jari«, in 15-letnega Jožeta, ki dela pri Glanzmannu. Razen njiju so ostali še 14-letna Slavica, 11-letni Polde, 7-letna Zdenka in 3-letni Milček. Miro čaka na svojem domu svoje poslednje poti, v bližnji Cerkveni ulici pa hiša zamača komaj 16-letnega kovaškega vajenca Vinka Lombarda, ki je bil zaposlen v Globočnikovi tovarni kos; za njim žaluje poleg staršev še starejši brat.

V eni sami hiši sta dve materi izgubili tri sinove

Prav gotovo pa še ni človek hodil po žalostnejši poti, kakor je Pot na pilarno, kakor se imenuje cesta, ki drži od onstran Tržiča v tesno globel pod Ljubeljem, v starodavno fabriko, kjer je imel svojčas še stari maršal Radecky slovečo tovarnico pil. Senca sedmih smrti leži nad hišami, ki se vrste obkraj te zapuščene, v blato in brozgo potopljene poti. Skoraj pri slednjem sosedu čakajo, da jim prinesejo mrtlica iz planine, v eni sami izmed hiš, ki nosi šte. 8 na vratih, je dvoje mater izgubilo troje sinov: iz te hiše sta pod Škarjevim robom našla smrt brata Rudolf in Viljem Plajbes pa njun prijatelj Jože Mladič.

Tudi Stegnarjev je šel ...

Preden se začne dolga kolona delavskih stanovanjskih hiš ob Poti na pilarno, moraš najprej na žalosten obisk k Stegnarjevim (prva poročila so ime nesrečne rodbine izpilača v Cegnar, kar s tem popravljamo) v mlino, v prijazen domek predliniškega mojstra, ki je s svojo ženo skrbno vzgajal četvero otrok. Sinu Kristlu, ki je našel beli grob pod Storžičem, je bilo komaj 22 let. V Globočnikovi tvornici je bil zaposlen kot kovar, a ves volj prosti čas je — kakor vsi njegovi tovariši izpod Škarjevega roba — posvečal navdušenju za planine in sport. Še na Jožefovo se je bil udeležil nekakšnih smučarskih tekem na Kofcah in je odnesel prvo nagrado. Ko je odhajal pod Storžič, se je na mostu pred hišo še enkrat okrenil in domačim veselo zapel v slovo. Nihče pač ni slutil tedaj, kako neznansko blizu je od te vesele pesmi do groba. Mladega Stegnarja, ki je razen staršev zapustil še dve sestrici in brata strugarja, je dobro poznala vsa naša turistična javnost in ga bo tudi ohranila v najsvetlejšem spominu.

Pri Plajbesovi in Mladičevi mami

V hiši številka 8, ob Poti na pilarno je bilo treba poiskati najprej bečno, obupano Plajbesovo mamo, ki je a hčerko Marijo sina Rudolfa komaj dobro položila na mrtvaški oder, pa čaka, da ji še Viljema prinesejo za njim. V zakonu z možem, ki je bil predliniški delavec, a ji je že pred 17 leti umrl, se ji je rodilo pet otrok. Dva sta ji umrla, ko sta bila še majhna, ostale tri pa je skrbna žena vzredila z delom lastnih rok in jih pripravila do kruha. Rudolf, ki je bil zaposlen v predlinici, je prav v soboto dopolnil svoje 23. leto, in se odhajal na svoj smrtni start, je

materi in sestri še obetal, da ju v proslavo tega malega hišnega praznika povabi malo v gostino, ko se popoldne vrne. Bil je izredno dober fant, skriben sin in brat. Vili, ki je bil zaposlen v tovarnici »Runo«, je bil za 3 leta mlajši, a niti v svojih dobrih lastnostih niti v svojih mladeniških navdušenjih ni prav nič zaostajal za njim. Kot goreča sportnika in planinca sta si bila začela na Polakovih Ravnah graditi planinsko koč. Bila sta že skoraj pri kraju z delom, v koči sta postavila štedilnik in poskrbela za vso ostalo opremo, zdaj pa bo zama zama savela sredi gorskega raja — njenih graditeljev nikoli ne bo čez prag.

Pod isto streho, prav tako v prvem nadstropju, samo da drže do stanovanja druga večna vrata in druge stopnice, čakajo Mladičevi, da pride njihov 23-letni Jože poslednjikrat počivat pod domači krov. Pri Glanzmannu je služil v tovarni za podmoštja, a oče mu je padel v vojni. Bil je najmlajši sin, a razen vdove mater plakata nad njegovim belim grobom še sestra in brat.

Edini družinski oče

Edini izmed ponesrečenec, ki je mimo drugih sorodnikov zapustil ženo in troje majhen otročičev, je bil 35-letni predliniški delavec Vinko Šarabon. Po neznanem strnih stopnicah se v hiši Pot na pilarno 11 povzpne človek do tesnega, siromanskega stanovanja pod streho: drobna kuhinja in za spoznanje večja izba, ravno dovolj prostora, da živi v njem peščica ljudi nekaj tople, dobre sreče. Tam lahko občutite vso izgubljenost in objokano vdovo, za predpasnik pa se ji love 8-letni Vinko, pri pravkar obiskuje drugi razred, 6-letni Marjan, ki pojde jeseni v šolo, in 2-letna Anica, ki komaj na dnu svojega srca sluti, kako težek plaz se je izpod Storžiča zrušil ne samo na očeta, temveč tudi nanjo samo, na njena brata in mamo. Vinka je na glas o očetovi smrti zajel tako strahoten obup, da je v krčevitem jok prebil vso noč, a od njega je zubel zajel tudi dušico male Anice, da vsa preplašena venomer samo podhrteva v ihtenje. Pokojni Šarabon je bil izredno trenen mož, ne krčme ne nobene neumnosti mu ni bilo mar, v tovarni je zaslužil po 45 do 50 din na dan in je vse do zadnjega krajačarja prinašal domov, pa mu je žena rada dovoljevala, da je ob nedeljah pohitel v gore iskat oddiha in razvedrila.

Tako rad grem v planine, je zmerom dejal. Tako lepo je, kadar zvečer spet pridem med vas.

Zdal visi pred nesrečno vdovo eno samo obupno upanje: morda jo bo g. Glanzmann, ki mu je že v dekliških letih delala v tovarnici, vzel v službo nazaj. A kdo bo med njenim delavnikom pazil na troje otročičev, da se ne izgube v megli in blatu, v katerem se potaplja vse fabriško predmestje!

Mati najmlajše žrtve med žrtvami Storžiča

V hiši šte. 12 joče mati, predliniški delavka, za svojim 15-letnim edincem Adalbertom Ahačičem. Napravil je dva razreda meščanske šole s prav dobrim uspehom, pa je čakal doma na prvo priliko za kakšno zaposlitev. Miren, priden fant, edina nada matere za stare dni. Ko jo je obiskal zastopnik našega lista, je žena vsa drhteča in zmedena rezala kos velikonočne pogače, da postreže sosed, ki jo je prišla tolažiti.

Jezus, je jadjkovala, glejta, koliko sem pripravila žegna, zdaj pa ni nikogar, da bi prišel jest...

Gorel je za planine ...

Zadnja v tej turobni koloni mrtvaških domov je hiša šte. 14. Tam je stanoval 32-letni čevljarški pomočnik Slavko Kostanjevec, zaposlen v tovarnici »Peko«. Njegov oče je upokojen finančni namestnik. Izmed treh sinov, ki so se mu rodili v zakonu, je eden mornariški kapetan v Zelenici, Slavko je gorel za planine, obenem pa je bil vnet, umetniško nadahnen fotoamatер. V svoji sobici si je uredil moderno opremljeno fotografsko delavnico, v kateri je prebil vse svoje proste večere. Zdal čaka pod Škarjevim robom in njegovi prijatelji, ki jih je tolikokrat razveseljeval s svojimi posnetki, se mu bodo za vso njegovo prijazno dobroto lahko oddolžili samo, da ga poslednjikrat spremijo, kadar ga bo ekspedicija izgrebla izpod belih ruševin.

Prekrstitev občine

Crkvenjak v Sv. Anton

Beograd, 30. marca. p. Na osnovi § 10 zakona o občinah je notranji minister v okviru svojih pooblastil v finančnem zakonu s posebno odredbo spremenil ime dosedanje občine Crkvenjak

V grobu pod plazom

Sedem žrtev katastrofe pod Storžičem še čaka na odkop — Reševalci iz Tržiča in vojaki iz Škofje Loke pri nevarnem reševanju — Rešeni pripovedujejo kako je prišlo do pohoda k tekmi in do nesreče

V divjem kraljestvu Storžiča. Pšica kaže na kraj nesreče.

Tržič, 30. marca.

Katastrofa v plazu pod Škarjevimi robom, nekaj sto metrov pod vrhom Storžiča, je nadela mirnemu, starinsko romantičnemu Tržiču turoben obraz. Ko sta na veliki ponedeljek popoldne dva mlada Lomljana prinesla v mesto črno vest, so v znak najglobočje, resnično iskrene žalosti zaplapolale prve črne zastave na hišah in do danes opoldne se je ves Tržič odel v črno.

Ljudje so pozabili na svoje dnevne opravke, v garažah se zbirajo po vogalih in s pridruženim glasom razgovarjajo o neznanem dogodku, ki je, kakor da bi enkrat samkrat z roko zamahnili, pokosil devet mladih, veselih, upanja polnih življenj. Cele trume meščanov in okoličanov romajo proti Lomu in proti usodni strmini pod Škarjevimi robom.

A potniki, ki prihajajo od daleč, ustavljajo svoje automobile in si prizadevajo, da bi domile zemljepisne in globoke okoliščine, v katerih se je tragedija odigrala. Storžič je bil ves dan zavrt v sivo meglo, ki je segala do najnižjih obronkov nad mestom, a pod težo te sivine je ostalo eno samo nereseno vprašanje: Kdo je, ki bi mogel prevzeti odgovornost za devet smrti sredi takozvane »bele opojnosti«, kam naj se v najobupnejši stiski obrnejo matere in otroci, ki so v snegu pod Storžičem izgubili svoje rednike?

Samo dva izmed njih, ki jih je plaz zagrebel v svojem mrtvaško mrzli objem, ležita danes med svetili in cvetjem na

Avugust Primožič opisuje katastrofo

Obiskal sem mizarkega pomočnika Avgusta Primožiča na njegovem domu v Cerkevni ulici, da ga poprosim za nekatere podrobnosti o katastrofi. Kot starter je Primožič prišel med prvimi tekmovalci na start, kjer je fantje zajel plaz, in tako je mogel dati nekaj najbolj avtentičnih podatkov.

— Koča pod Storžičem, je med drugim

Najmlajši ponesrečenec 15 letni dijak meščanske šole Bertl Ahačič, sin vdove, predilniške delavke

svojih domovih, da tiho pričakata poslednje ločitve od sveta: 17-letni Mirko Ovsenek v samotni Kovaški ulici in pa 23-letni Rudolf Plajbes v stanovanjski hiši tvrde Glanzmann in Gassner na fabriki. Sedem njihovih nesrečnih tovarišev je ostalo v bellem grobu pod Storžičem in prav malo upanja je, da bodo mogli reševalci njihova trupla že danes ali jutri izkopati na dan. Davi okrog 4. se je pod vrhom utrgal poslednji veliki plaz, ki so mu bili prejšnji, kar se jih je zrušilo v nedeljo in ponedeljek, samo napovedovalci, in mrtvi smučarji leže danes morda že 10 ali 15 metrov globoko. Ko je plaz na veliki ponedeljek nekaj minut po 12. uri zasul, devetorico, so preostali tovariši kljub obupni zmedbi, ki je zajela vsu skupino, takoj začeli z reševanjem, a vsi njihovi naporji so ostali zaman. Preden je prišla kakšna druga pomoč, so priklkali nekaj gasilcev iz Loma, a možje so bili tako prepadeni, da so se v strmini mnogo več plaho ogledovali, ali se ne trga nad njimi kakšen nov plaz, kakor pa da bi mogli pomagati. Vodstvo tržičke podružnice SPD samo je bilo preveč zmedeno, da bi moglo dati kaj velikopotezne pobude za reševalno akcijo.

Kakor je odbor tržičke SPD napravil prvo usodno napako s tem, da je pripustil tragični slalomske tek, tako je napravil po nesreči sami drugo, še mnogo usodnejšo napako, da ni o pravem času organiziral dobro opremljene ekspedicije, ki bi bila utegnila vsaj nekaterim izmed ponesrečenecv prinesiti rešitev.

pripovedoval, nam je bila izhodišče za slalomske tekme pod Škarjevimi robom. Proti poldnevju smo se polagoma približali startu. Med tekmovalci se je poprej razvila precej živahna borba o tem, ali naj se tekme vrše, ali naj jih odložimo. Nekateri izmed udeležencev, posamezni člani vodstva in nekateri domačini so namreč odločno odsvetovali prireditve, češ da obstoji resna nevarnost plazov. Tudi moj mlajši brat, ki je že dan poprej prišel trenirati pod Storžič, je pri smuku naletel na majhen plaz in si je v koči pozneje med tovariši mnogo prizadeval, da se tekme odlože. Tekmovalci, ki so bili sami mladi, za smučarski sport razgreti ljudje (med njimi je bil precejšen odstotek mladostnikov, op. ur.), pa so z vso vmeno zahtevali, da se slalom izvrši. Predsednik podružnice Vladko Salberger, uradnik tvornice »Rudno«, se je nazadnje njihovu pritisku vdal in fantje so se odpravili, da startajo v smrt.

Z mano in s traserjem nas je bilo vsega skupaj 27. Na poti proti startu smo se ločili v dve skupini: v prvi nas je bilo 9 — z mano so bili prav fantje, ki so tekme najbolj voharili — kašnih 300 metrov za nami pa so se pomikali ostali. Jaz sem hodil tako, da sem bil tretji v vrsti, a ko sva s prijateljem Viljemom Plajbesom stopila na start, sem iz žepa

potegnili uro in ugotovil, da je nekaj sekund čez 12.11. Trenutek pozneje nas je lavina, ki se je utrjala kakšnih sto metrov pod vrhom, vrgla čez steno. Prišlo je tako, da sem najprej zaslišal oster piš po hribu navzdol, in dobro vem, da je naju z Viljemom Plajbesom vrgel najprej zračni pritisk. Šele ko sem že letel po strmini, sem opazil, da se z mano vali sneženi plaz. V kakšnih 10 sekundah sem preletel vso strmino, morda kašnih 800 m, do dna. Medtem me je sneg nešteto krat zasul, a zmerom sem se spet prikopal na dan. Samo sreča je bila z mano, da nisem izgubil zavesti, sicer bi prav gotovo zdajle tudi jaz spal s tovariši pod Škarjevimi robom. Nihče ni kriknil, ko smo drveli to pogubno pot, a nihče se najbrž tudi ni domislil, kam ta pot drži. Plaz je šel po strmini kakšnih 200 m na široko. Najbolj grozoten spomin mi je ostal na prijatelja Viljema Plajbesa, ki je padel prav tik mene, in sem med premetavanjem po plazovju enkrat za hip ujel še njegov pogled.

Ko se je plaz dovolj razširil, je zadel še skupino, ki je stala na robu gozda pod nami, a vsi so imeli dovolj sreče in časa, da so se izognili njegovemu ubijalskemu objemu. Samo Mirona Ovseneka je pograbilo izmed njih, da je umrl pod belimi plastmi, vseh ostalih osem je bilo iz prve skupine. Ko je Ovsenek letel po strmini, je z glavo udaril ob skalo, da je izgubil zavest, obenem mu je zlomilo nogo. Tako se je Miro v lavini ubil in zadušil obenem. Jaz sem imel srečo, da sem samo na desno koleno dobil majhen udarec. A ko sem po katastrofi prišel v koč, me je brat ves preplašen opozoril, da imam srcajo po vseh hrbtu krvavo. Potegnili sem jo čez glavo, da pogledam, ali sem ranjen, pa smo dognali, da nisem dobil niti najmanjše poškodbe. Kri na moji srcaji je bila kri enega izmed tovarišev, ki se je v plazu kotilil z menoj.

S pesmijo v smrt

A kako smo v razmerah, ki so z mnogimi znamenji odsvetovala start, mogli vendarle vztrajati, da izvedemo prireditve? Na kraju, kjer se je pripetila nesreča, so bili plazovi doslej skorajda neznan. Niti lovci, ki poznajo Škarjev rob dovolj od blizu, ne pomnijo, da bi se kdaj lavine trgale pod njim. Smuka je bila, kakor se reče, idealna. Na staro podlago je za veliko noč padlo kakšnih 40 cm novega, mehkega snega. Ko je vodstvo sprejelo sklep tekmovalcev, da se tekme vendarle vrše, je bilo vsakemu udeležencu, ki je imel kakšne pomisleke proti nastopu, dano na razpolago, da izostane.

Dva tovariša v življenju in smrti: predilniška delavca Vilij Plajbes in Jože Mladič

svoji poti, sledeč samo klicu svojega sreča. Ko smo šele došli, sem se z dr. Pivkom večkrat sestajal v mariborskem Narodnem domu. Večkrat me je vprašal, kako sem razumel nekdanje njegove besede o slovanstvu, o Škerliču in o samostojnem delu dijaštva. Odgovor na vprašanja so mu bili všeč. In zaključek naših razgovorov je bil vedno ta, da Slovani ne morejo in tudi ne smejo živeti v Avstriji in da je zgrozena vsaka politika, ki veže usodo slovenskega rodu z obstojem avstrijske monarhije.

Kot rezervni oficir je bil dr. Pivko ob izbruhu vojne poslan na fronto proti Srbiji. Tam je kmalu opravil in z ranjeno roko se je vrnil v Maribor. Spot sva se znašla v Narodnem domu in dolgi so bili najini pogovori o tem, kaj naj stori zaveden jugoslovanski nacionalist, ki je primoran služiti v avstro-ogrske. Dr. Pivko mi je zatrjeval, da Čehi ne bodo nikdar zgrešili svoje poti in svojega cilja. Hudo pa je Slovenecem in Hrvatom, opozarjal me je na sestaneke slovenskih in hrvatskih poslancev v oktobru leta 1912, ko je bila sprejeta spomenka, v kateri so naglašali, da hočejo delovati za svobodni razvoj Slovencev in Hrvatov v okviru habsburške monarhije. V spomenici je bil poudarek, da se poslanci zavedajo svojih dolžnosti do monarhije in da pričakujejo, da se bo tudi monarhija zavedala svojih dolžnosti do Slovencev in Hrvatov. Ta spomenica je bila dokaz, da je bilo to rilo važno točko naše predvojne politične teorije prepričanje, da Avstrija ne more prepašiti, ker je potrebna zapadnim velerad. S tem prepričanjem je bila združena nadi: da se bo dalo življenje v Avstriji preoblikovati. Ta nada je dobila svojo obliko v trizizmu in zato so bili nacionalni revo-

Samo izbrana volna, pravilno predelana, more dati štof dobre kakovosti!

Nepobitna resnica je, da je dober štof možno izdelati le iz dobre volne. Toda končno kakovost pridobi štof šele ko zapusti komplicirano postopanje barvanja in apretiranja.

Tu tkanina pridobi vse ono, kar dokončno odloča njeno kakovost. Postane mehka in elastična vsled česar se ne mečka. Dobi stalnost barve in trpežnost. Lastnosti brez katerih noben štof ne more biti dober.

Moderni stroji naše tolovne metode ter prvo predelujemo, dajejo tudi

Teokarevičeve volnene

Cene naših štofov za narjav meter.

varne, naše sodobne delovne surovine, ki jih odlični rezultat:

štofe I

obleke 120 do 180 di-

Štofi za vsak žep in za vsak ukus

Vlada TEOKAROVIĆ i Komp.

Industrija volnenih tkanin

Paraćin

Prodajalne:

LIUBLJANA
Gradišče št. 4

ZAGREB
Jurijeva 4

BEOGRAD
Knez Mihajlova 35

In v vseh večjih krajih Jugoslavije

Peer

Tudi mlad družinski oče je med ponesrečenec. Na levi je Slavko Kostanjevec, samski delavec pri Peko, ob njem pa Vinko Šarabon, delavec v predilnici, star 34 let in oče treh otročev. Oba sta pod plazom

Vodstvu samemu je bilo mnogo do tega, da se tekma izvrši, tudi zavoljo dejstva, ker je imela propagandni značaj. Tržička podružnica SPD pravkar smuje svojo smučarsko sekcijo. Priznati pa je treba,

da prireditve ni imela pravega tehničnega vodstva in da so bili v pripravih opušteni mnogi ukrepi, brez kakršnih si dobro organiziranega slaloma ne moremo misliti. V fantih pa je bilo ves čas najboljše razpoloženje, in ko smo se vzpenjali proti Škarjevemu robu, so prešerno prepevali in vriskali. Nekateri poznavalci planinskega sveta v zmiri so že tudi sprožili misel, ali ni morda prav zvok njihove pesmi in vriskanja vzdramil plaz, da je najdržnejše izmed njih pokopal pod seboj...

Pozdrav velikega krokarja

Vsem je bilo brez dvoma mnogo neusmiljene usode. Nekaj minut, preden smo prispeli na start, se je v bregu nad nami pojavil velik črn krokar in zafrtalo preko nas. In kako čudno se pletejo vse take reči, najbolj nazorno prikazuje primer Šarabonove ure, ki sem si jo bil izposodil od njega za start. Ko sem se na dnu strmine izkopal iz snega, sem opazil, da mi je ura med padcem padla iz žepa. Na slepo sem z roko zagrebel v sneg in sem jo s prvim zamahom zajel...

Kako se je pričelo reševanje

Predsednik tržičke podružnice SPD Vladko Salberger je poročilo svojega tovariša Primožiča izpolnil še z nekaterimi podatki o tem, kako so prireditelji sami takoj po nesreči pričeli z reševalnimi poizkusi. Najprej so izpod bele odeje izkopali globoko nezvestnega Ovseneka. Vse prizadevanje, da bi ga z umetnim dihanjem in z masažo, pri čemer se je posebno trudil medicinec Hvalina, obudili k življenju, je ostalo brez uspeha. Tekmovalci, ki so odnesli življenje, so bili takoj iztrpani od prestanega strahu, da pri reševanju niso mogli pomagati. S predsednikom in oskrbnikovim hlapcem Migličem iz koč jih je bilo samo še par, ki so ves čas brezupno iskali po lavini. Salberger in Miglič sta pregledala plaz od vrha do tal, in kakor je bilo videti, je bil plaz na svojem začetku komaj kakšna dva metra širok. Drugega so izlekli Rudolfa Plajbesa, s katerim so se prav tako zaman ukvarjali celo uro, da ga zdravimo iz nezvesti.

Predsedniku Salbergerju in njegovim tovarišem je prihitelo na pomoč najprej šest domačih fantov, ki so se mudili v koči in ki jim je prvo vest o katastrofi prinesel kovaški pomočnik Jože Valjavec, eden izmed onih srečnih udeležencev, ki so pred startom odstopili. Za njimi so prihiteli Lomljani in ves čas so z lopatami odkopavali sneg in s palicami iskali ponesrečenca pod njim. Rudolfa Plajbesa so našli po njegovih smučkah, ki so zlomljene štrlele iz lavine.

Plajbesova družina je z enim udarcem usode izgubila kar dva krepka in pridna sinova: poleg Vilka je našel smrt pod plazom tudi Rudi Plajbes (na sliki)

Dr. Ljudevit Pivko

Kakor je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, je v ponedeljek umrl v Mariboru prof. dr. Ljudevit Pivko. V članku je bilo že opisano njegovo življenje in delovanje, ki pa je tako mnogostransko, da ga ni mogoče niti naštet, kaj šele pravilno oceniti v časopisnem članku. V današnji kulturni rubriki je pokojni dr. Pivko opisan kot književnik, naslednje vrstice pa ga skušajo orisati kot človeka, nacionalnega revolucionarja in vzornika mladine.

Dragocen človek je bil dr. Ljudevit Pivko. Bil je ljubezniv, doberljiv v vseh vprašanih resnicah in pravice pa strog in brezmejno smel. Iz njegove dobrotljivosti in smelosti izhajala njegova nacionalna revolucionarnost. Ko je bil dr. Pivko mlad, so vsi odgovorni in neodgovorni činitelji vztrajali mladih za avstrijske pripadnike, ker sami niso nikdar razumeli, da je med podanikom in državljanom velika razlika. Dr. Pivko ni bil nikdar avstrijski podanik in z njegovo osebnostjo je združena najsvetlejša doba naše zgodovine, doba naše nacionalne revolucionarnosti.

Spoznal sem ga pred 30 leti. Ne vem, kako je prišlo do tega, da se je mladi profesor z očetovskimi in prijateljskimi občutki zavzel za revnega studenta, ki je bil ves zavzet za literaturo. V nemški uri nam je dr. Pivko razlagal po učnih načrtih in predpisih nemško slovo in kadar sem le mogel, sem o raznih nemških pisateljih tudi kaj povedal, kar ni bilo zapisano v predpisanih knjigah. To mu je bilo zelo všeč in

iz svoje bogate knjižnice mi je dal knjige kakor kakemu svojemu vrstniku. Ko sem prihajal po nove knjige k njemu na dom, me je nekajkrat zadržal s prijateljskim razgovorom, dokler ni njegova blaga soproga Ludmila zaradi obiska sestrčkanega študenta skuhalo izdatno večerjo.

Zelo ga je veselilo, ko je videl, da se zanimam tudi za srbsko slovo. Nekega dne me je kar na šolskem hodniku med odmorom tako mimogrede vprašal: Ali poznate Jovana Škerliča? Ko sem zanikal, je spet kar tako mimogrede dejal, da me bo z njim »seznanil«. Ze v prihodnjih dneh mi je prinesel nekaj števil »Dnevnega lista« in »Odejska«. Tako sem se po dr. Pivku seznanil z idejami Jovana Škerliča za nacionalne in socialne pravice in za jugoslovensko vzajemnost brez vsake romantike. V kletnih prostorih mariborskega Narodnega doma, ki smo jih krsili za »peklo«, smo se shajali študentje in zaradi naše tam skrite knjižnice in telenških predavanj so bile večkrat preiskave na gimnaziji in učiteljskih. Dr. Pivko je bil naš »pekel« dobro znan, a ko smo ga nekoč vprašali, če bi lahko o svojem delu v »peklu« povedali tudi drugim, dobim slovenskim profesorjem, nam je to odločno odsvetoval.

— Delajte, kakor mora delati odločna mladina in nikar ne iščite pokroviteljev! — Tako približno so se glasile njegove besede. Te besede so nekatere malo razočarale drugi iz naše družbe pa so dobro razumeli, da nam je hotel povedati, da je med stariši in mladimi prepada, ki ga ne more nihče premostiti in da mora iti mladina sama po

za njegov najsvetlejši ideal pravice in svobode. V jugoslovanskem vojnem dobrovoljskem pokretu, ki predstavlja najčistejšo in najpoštenjše prizadevanje vseh napora našega osvobodjenja, se je dr. Ljudevit Pivko izkazal ne samo kot junak, temveč tudi kot ideolog. Ideale tega pokreta je svedeč prinesel tudi v osvobodno domovino in zvest jame je ostal do zadnje ure svojega prekratkega življenja.

Čast in hvala plemenitemu človeku, vitezu in junaku jugoslovanske nacionalne revolucije! — tg

Preko 64 milijonov dinarjev

znajajo dobitki predstoječega 34-tega kola državne razredne loterije, čije prvo žrebanje se bo vršilo

14. in 15. aprila t. l.

GLAVNI DOBITEK:

2 milijona dinarjev

že z ¼ srečke zamorete zadeti din 500.000!

Opozorjamo naše cenj. bralce na prilogo znane glavne kolekture drž. razredne loterije A. Rein i drug. Zagreb, Gajeva ulica 8, in Illica 15, ki je dodana današnji nakladi. Dolgotrajno vrnemo in nad vse solidno poslovanje te kolekture je že toliko poznano naši javnosti, da jo moremo mi s svoje strani priporočati našim bralcem.

njih so dobili večji in manjši poškodbe kolarski vajenec Slavko Lukanec, dijak trgovske šole Janez Mali in ključavničarski vajenec Mirko Mežek. Trupli obeh smrtno ponesrečenih so prenesli najprej do koč, potem so ju pa na saneh prepe-ljali v dolino.

Druga skupina je bila v trenutku ne-sreče kakih 300 m nižje. Tu je stopal tudi Primož mlajši, ki pripoveduje: »Zasli-sali smo nad seboj raklo šumenje, zagle-dali snežni prah in že nas je lavina od-nesla s seboj. Prva lavina me je premeta-vala z neznansko brzino navzdol, a ko sem se ustavil, sem se uzri nebo nad se-boj in spoznal, da sem rešen. V tem tre-nutku pa je preko mene prignel drugi plaz in me popolnoma zasul. Sodiš sem, da sem izgubljen. Toda spet je zagrmelo nad menoj, spet me je snega vlekla dalje. Novi plaz je odnesel nad menoj sneg dru-gega plazu in temu se moram zahvaliti, da sem ostal živ. Ostale tovariše je sneg zgrabil in vrgele proti drevju, nekateri pa

so se prišli dreves in vej in vzdržali silo snega in se s tem rešili. Imeli so srečo v tem, da njihovih dreves plaz ni odnesel s seboj, saj je nekatera drevesa gladko od-rezala.

V Trzinu je sirena zatulila ob 14.50. Zdravnik dr. Premrou in njegov svaki inž. Jakob Mlakar sta takoj odšla proti Stor-žiču in dospela na kraj nesreče ob 16.50. Našla sta Ovsenka že mrtvega, v koči pa tri mlade fante — Lukanca, Malija in Mežeka z velikimi ranami na glavi, ki so jih dobili pri udarcu ob drevesa, ob kateri jih je treščil sneg in zračni pritisk. Dr. Premrou je ranjencem nudil vso potrebno pomoč in jim zašil zijačice rane ter od-redil prevoz v dolino. Ranjenci so imeli srečo, da so kosti na glavi pri vseh ne-poškodovane. Med snežnim metezem so reševalci prinesli novo izkoptano žrtev, Rudolfa Plajbasa, starejšega izmed obeh bratov. Ni mu bilo pomoči...

Večerna poročila na 2. str.

Tako se rešiš iz plazu!

Srečna rešitev smučarske trojice tik pod Vršičem

Kranjska gora, 30. marca. Telefonska zveza med Ljubljano in osta-šmi kraji je bila za praznike prekinjena in šele danes vzpostavljena. Zaradi tega se je tudi šele danes zvedelo o planinski nesreči, ki je doletela tečajnike smučar-ske šole Zdravka Zoreta v Kranjski gori. Tečajniki so se pod vodstvom voditelja šole g. Zdravka Zoreta zgodaj v nedeljo podali na Vršič, a jih je komaj 50 m pod vrhom zajel plaz. Naenkrat se je zmašil pod snegom troje članov družbe, ki so se pa brez hudih nezdovendar mogli sami rešiti. O nesreči, ki le zaradi skrajne pre-vidnosti izletnikov, ki so se strogo držali vseh navodil, da se izognejo plazovom, ni zahtevala smrtnih žrtev, nam je povedal g. Zdravko Zore naslednje.

Zaradi v nedeljo sem se napotil z družbo 11 Zagrebčanov, udeležencev smu-čarskega tečaja na Vršič. Sneg je neneho-ma naletaval v gostih kosih in ker je bil popolnoma suh, smo seveda računali z močnostjo plazov ter smo se ravnali po vseh prepisih, da se izognemo nesreči. Ura je bila okoli 14., ko nas je od vrha ločilo le še kakih 50 m. Povsem neprča-kovano se je tedaj v približno dvotretjini-ski višini nad nami utrgal plaz. Zaradi močnega vetra, ki je žvižgal okoli ušes, ga nismo slišali in zaradi goste naletava-jočega snega ga tudi nismo mogli opa-ziti. Plaz je imel kakor smo pozneje ugo-tovili, širino 50 m in višino približno 3 m. Jaz sem zašel točno na sredo plazu in sem bil naenkrat zakopan v snegu. Plaz je prihrumel tako nenadajano, da mi nje od nas ni utegnili odvrčiti smuč in palice. Instinktivno sem dvignil roki s palicama, krepko vdihnil in zadržal pri zaprtih ustih sapo. To je bila moja rešitev, kajti nad glavo se je stvaril nekaj kamnin, tako, da sem lahko dihal. Čutil sem sicer precej močne bolečine na glavi in v nogah, ven-dar se mi je z naporom vseh sil posrečilo oprostiti glavo snežnega oblaka. Plaz me je zasul 2 m globoko. Tečajniki so mi priskočili na pomoč, a sem jih zavrnil, da ne bi zaradi svoje teže ponovno sprožili plazu, kar bi rodilo usodne posledice. V

tem sem zasilil kričanje in kmalu smo ugotovili, da je plaz zasul še dva tečajni-ka in sicer Jurja Saviča, prokurista Ju-goške v Zagrebu, in gospe dr. Bošnjak-ovičeve, zdravnicu v banovinskem de-žjem zavetišču v Zagrebu. K sreči tadv-a nista bila pregloboko v snegu: Saviču je segal komaj do glave, dočim je nad gospo Bošnjakovičeve ležalo pol metra snega. Že po nekaj minutah so ju oprostili ne-ljubnega oblaka, v pol ure sem bil pa tudi jaz izkoptan. Oba Zagrebčana sta osta-la nepoškodovana, meni pa je zvilno nogi in dobil sem tudi nekaj krvavih prask po glavi...

Plaz sam se je ustavil na znanem pla-toju iznad sedla, točno pod severnim po-bojem Vršiča, odkoder se je bil utrgal. Naglo smo se potolžili in odšli v Erjav-čovo koč, kajti zaradi bolečin v nogah nismo mogli misliti na takojšen povratek. Vrnili smo se šele naslednji dan jutraj.

Dogodek je zgovorna priča, da se je plazu lahko izogniti, če smučar ravna pre-vidno in točno po navodilih, kako se da izogniti hudi nesreči. Vodja tečaja g. Zo-re je povedal, da je isto družbo že prejšnji dan, ko so se podali na turo na Slemo, zalotil majhen plaz, ki bi jih bil prav go-tovo odnesel, a so ga pravočasno opazili. Zato so se tudi pri nedeljski turi vzpenja-li silno previdno in se izogibali vseh mest, kjer bi lahko sprožili plaz. Hodili so v razmaku 15 do 20 m drug od drugega in so sleherno poboje prečkali na najnižjem mestu. Tudi pri tej nesreči so pri izkopa-vanju pazili, da jih ne bi presenetil nov plaz in so postavili nekoliko višje nad mestom nesreče stražo, da bi pravočasno opozorila reševalce, ki so Zoreta, gospe Bošnjakovičeve in Saviča spravljali na varno.

Zore je bil danes spet na nogah. Pravi, da je do danes zapadlo v planinah poldru-gi meter novega snega, ki bo za ture izredno ugoden, vendar je priporočljivo, da najmanj 2 do 3 dneve odloži vsako turo, dokler se sneg ne sesede, ker je sicer prevelika nevarnost plazov.

Vremenska katastrofa letošnjih pra-znikov je bila posledica daleč od kra-jnega severa Skandinavije pa na špan-ski jug segajoče frontalne razporeditve vlažnih ciklonov, z večjimi jedri v treh glavnih središčih. Medtem ko je pod vplivom ciklona ob Baltiku snežilo po večjem delu Nemčije in zapadne Poljske že v petek, se je razvila dočna de-presija v zapadnem delu Sredozemlja v noči na soboto. Vsa srednja Evropa, na obeh straneh ločnice enaknega zrač-nega pritiska ab, je bila vključena med dva ciklona. Sneg, ki je že prej zast-paval baltske pokrajine, je pod pritiskom vlažnih struj ciklona nad Nem-čijo silil zmerom bolj na jug. Kakor ogromna črpalka je pri tem posegla tudi sredozemska depresija v srednjo Evropo in neprestano donosala gradi-vo za nove tvorbe snežnih kristalov. In ker je bila Slovenija prav na sredi obeh ciklonskih vrtnicev, je snežilo združena ter nateslo bele odeje tudi v ravnine, kolikor letos že vso zimo ne.

Nikakor pa ni bila vsa Evropa pod vplivom vlažnega vremena. Lepo in sončno veliko noč so imeli v velikem delu Španije, Francije in Anglije Z redkimi deževnimi motnjami so pote-kli prazniki in Italiji in po Balkanu, še celo v večjem delu južne Rusije je bilo toplo in sončno. Mrzli severni zrak se je sicer spustil za cikloni do črte Lon-don — Praga — Karpati, vendar so z izjemo začetnih krajev potekali pra-zniki v ostali severni Evropi brez vre-menskih motenj.

Takšna vremenska razporedba zrač-

nih struj nad Evropo, kakršna se je bi-la usidrala pred prazniki, prinaša seboj zmerom velike nevarnosti. Le redko se namreč zgodi, da bi se ciklon ob Baltiku, pa sekundarni na Sredozemlju primaknila drug drugemu tako blizu nad srednjo Evropo. Sredi zime bi bil tak primer za naše snežne razmere res zaželen, v zgodnji pomladi pa prinaša seboj vselej nevarne plazove ali pa po dolgotrajnem deževju katastrofalne povodnji. In ker so to pot legle na na-še planine velikanske množine težkega vlažnega snega v neobičajno kratkem času, je bila nevarnost plazov še več-ja.

Ze večkrat smo na tem mestu opo-zorili čitatelje, kako nevarna in zavrat-na smrt čaka v planinah v pomladnih dneh nepoučene izletnike in smučarje. V primeru, kakršnega je bilo to pot na-javila že v soboto dunajska vremenska napoved, da bo silil sneg tudi v zmer-nejše lege, bi moral še manj poučeni lajki slutiti, da bodo silne množine težkega snega prej ali kasneje zdrsele s strmih pobočij v doline. Zlastna tragedija naših planin, ki je ugrabila toliko mladih življenj, naj bi bila vsem glasen opomin, da je treba poleg mikav-nosti, ki vleče človeka v planine, po-znati tudi najenostavnejše pojme, ka-ko priroda ustvarja, pa obenem z ne-izprosno krutostjo uničuje lepoto, ki jo sama pomaga graditi. Za vsakoletnimi binokskimi prazniki naj ne postane zdaj še velika noč žalostna postaja v vencu dragocenih žrtev s Kalvarije naših gor...

Smrtne nesreče po vojni

Število smrtnih nesreč v planinah čedalje bolj narašča

»Planinski vestnik« pred svetovno vo-jno ni poznal rubrike oziroma v kazalu se-znana »Smrtne nesreče in nezgode«. Zdaj pa tako rubriko ima in na žalost je vsako leto večja... Odkar se je po veliki vojni zlasti mladina razgibala v navduše-nju za prekrasni planinski svet in odkar je še smučarstvo pripomoglo k pohodom v snežni raj, se leto za letom množijo tu-di nesreče. Zadnjo dobo pač ne mine leto brez njih. Ko je »Planinski vestnik« začel l. 1921. zopet izhajati, je moral bele-ziti tragično smrt realca Karla Tauzher-ja, ki se je ponesrečil pri Turškem žlebu. Takrat je bilo v »Planinskem vestniku« zapisano: »Mladina, odobrujemo tvojo navdušenost in ljubezen do planin, a nuj-no ti priporočamo več opreznosti! Lepo in častno je dati življenje za domovino, a škoda je ga vreči proč tam, kjer nič ne

koristi človeku, škoduje pa domovini in ugledu pianistva.

Toda naslednje leto 1922. je terjalo že dve smrtni žrtvi v naših planinah. Mnogo obetajoči Josip Turk iz ugledne ljubljans-ke družine se je ponesrečil na Grinovu, na očaju Triglavu pa je omahnil v smrt Emanuel Kusy-Dubrav, abiturient iz Prage. V l. 1923 ni bila zabeležena no-bena smrtna nesreča, zato pa je naslednje leto ugrabilo kar štiri dragocene življenja. Padli so: gimnazijski abiturient Anton Lenarčič, mladi znanstvenik dr. Klement Jug, njegov tovariš, planinski pisatelj Vladimir Topolovec in preizkušeni pla-ninski voznik Anton Hlebanja. Vsi so po-ložili življenje na oltar Triglava. Potem je bilo l. 1925 izredno deževno poletje, ki je zelo oviralo planinarjenje in zatorej-tu ni bilo posebnih nesreč. Zato pa je v

Domače vesti

* Ganljiv izraz sožalja zaradi katastrofe v ameriški osnovni šoli. Pred dnevi se je v New Londonu v Texasu pripetila v ta-mošnji osnovni šoli strašna nesreča. Eksplo-zija plina je vzela življenje vsem otrokom in učiteljem šole. Učitelji samoborske osnov-ne šole so o tej nesreči pripovedovali svojim učencem ter jih pozvali, naj napšejo sožalja. Učenci vseh razredov so izrazili svojo žalost in sočutje zaradi strašne smrti mnogo-števinih svojih vrstnikov v daljnem svetu a pretresljivim besedami. Vodstvo šole je potem s primernim pismom poslalo te so-žalne izjave ameriški konzulatu v Za-greb. Od konzulata je šola zdaj dobila pismo, s katerim se konzul James E. Mc. Kenna prično zahvaljuje za izraze sožal-ja ter naznanja, da je v prevodu vse dopis poslal zunanjemu ministrstvu Zedinjenih držav, ki bo izraze sožalja poslalo šoli v Texas.

* Dva nova grobova. V ljubljanski bol-nišnici je umrl g. Ivan Sotošek, vlakovodja v poklju. Pogreb bo jutri ob 14. — V viso-ki starosti 96 let je umrla gospa Terezija Rantova. Pogreb ene najstarejših ljubljans-čank bo danes ob 14. z Vidovanske ceste. — Pokojnima blag spomin, žalujočim na-se še iskreno sožalje!

* Razburljiva epizoda zaradi dediščine švedskega otroka se je odigrala na zemur-skem aerodromu. Beograjski policiji je so-proga znanega švedskega odvetnika in de-lavskega voditelja Helihiusa prijavila, da ji je nekdo ugrabil njenega 12letnega sina Rangarija. Deček je šel k nekem čevljarju, da bi prevzel tam popravljene čevlje, in se ni več vrnil. Matj je policiji izrazila sum, da so ga sina ugrabili njeni najbližji eorod-niki. Po vsem Beogradu so iskali dečka in v zadnjem trenutku so policijski organi pri-šli z materjo ugrabljenega otroka tudi na zemurški aerodrom. Tam je bil že pri-pravljen za start potniški avion nemške zrakoplovne družbe. Iz aviona se je slišal krik nekoga dečka in policisti so takoj uka-zali, naj se letalo ustavi. Pilot je ustavil motor, deček pa je skočil v naročje svoje matere. Takoj za njim pa se je pojavil ne-znan gospod, ki je hotel dečka spet odnesti v avion. Policija je moža legitimirala in izkazalo se je, da je to brat žene, kateri so ji ugrabili otroka. Brat je sestri sledil iz Švedske v Dalmacijo in potem v Beograd. Pred letom se je njegova sestra ločila od svojega soproga, švedskega štabnega oficir-ja ter se poročila z odvetnikom Helihiusom. Njena mati je privolila v ločitev zakona pod pogojem, da bo postal maj Rangiar dedič vsega premoženja, ki ga ima njegova mati od svoje rodbine. Ločitev zakona in nova poroka pa seveda nista bili odvisni od pogojev matere, oziroma stare matere in so zdaj najbližji sorodniki hoteli po vsej sili dobiti dečka, dediča velikega premoženja pod svoje skrbstvo. Mati ee je z otrokom umaknila v Dalmacijo, od tam pa se je za-tekla v Beograd, ker ji je sina ugrabil njen brat, ki je oficir švedske mornarice. Po pretresljivi sceni na zemurškem aerodro-mu je beograjska policija zadevo rešila na ta način, da je najdenega sina ne glede na vse ugovore izročila materi.

* Površniki — obleke — dežni plašči še vedno najugodnejše J. Maček, Aleksandrova c.

* Poroka. V nedeljo sta se poročila v cerkvi sv. Petra v Ljubljani g. prof. Jož Kosmatin in gđ. Nada Jordanova, učitel-jica v St. Janžu pri Dravogradu. Mladima zakoncem vsa srečo!

* Nevarnega razbojnika so ujeli v bližni Kučeva. To je Milutin Bogosavljevič, ki je bil strah in trepet prebivalstva požar-evskega okraja. Pred leti je bil obsojen na 20 let robije, a je utekel iz zapora. V Kučevi je imel za svojega pomočnika in za-voznika kmeta Pavloviča, pri katerem je večkrat dalje časa stanoval. Nevarnega razbojnika eo po vsej okoliščini, a nikdar niso orožniki prišli v Pavlovičovo hišo, ker je bil mož kot premožen kmet na dobrem glasu. Hajduk je Pavloviču objubil visok-nagrade, a ker mu jih ni dal, je Pavlo-vič sklenil, da bo hajduka ubil in si tako prislužil 50 tisočakov, ki so bili nedavno razpisani na hajdukovu glavo. Oni dan je hajduk spet prišel k svojemu zaupniku in med bogato gostijo je Pavlovič potegnil re-volver in ustrelil Bogosavljeviča v prsa.

l. 1926. padlo kar sedem planincev. Nav-dušeni mladi plezalec Lojze de Reggi se je ponesrečil na Turncu, izginil je ume-tnik Josip Gorup, enako dr. Milko Lub-uganilo je življenje Pavla Šumana; po-sebno usoden pa je bil binokskosti dan 23. maja, ko so se na poti s Kalskega grebe-na proti Cojzovi koči ponesrečili kar tri-je: Marija Mancini in njen zaročenec Sop-čič ter Ivo Sterle. V l. 1927 so bile tri smrtno nesreče; zlasti je zbudila pozor-nost katastrofa državnega pravdnika dr. Friderika Kroeberja iz Nemčije, ki je na-šel smrt na Prisojniku. L. 1928 nismo za-beležili katastrof, zato pa so naslednje leto bile tri in je zlasti mnogo sočutja vzbudil usodni padec Herberta Brandita in Ernesta Bračića v triglavski steni V l. 1930 so bile spet tri smrtno nesreče; kot žrtev poklica je padel 26-letni kartograf ljubljanske univerze Wolf Luckmann. L. 1931. so bile štiri smrtno nesreče v plani-nah, naslednje leto pa se je število pov-zpelo že na sedem, ko smo utrpeli tudi iz-gubo našega slovečega znanstvenika univ. prof. dr. Frana Jesenka. L. 1933 je bilo že osem smrtnih nesreč (plaz je odnesel Sandija Wisliaka), naslednje leto pa spet sedem. Mnogo obžalovanja je takrat zbu-dila tragedija Eme Černičeve in Jožeta Jezerška, ki sta zablodila v Kamniških planinah. Predlanski leto je bilo šest smrtnih nesreč; v prepad je padla uradnica »Jutra«, priljubljena Mira Zupančičeva, ki jo je smrt dohitela ravno na Vidov-dan pod Milinarskim sedlom. Lani je bilo žal rekordno leto. Zabeležili smo devet smrtnih nesreč v različnih predelih naših Alp. Razen posameznikov sta se ponesre-čila tudi dva mlada turistovska para in sicer Vid Janša in Mladen Mikšič v Kam-niški planinah ter Savo Domiclej in Egon Lettner v Martuljku. Letošnje leto je za-čelo z nesrečami izredno zgodaj, povrh pa še s katastrofo, kakršna naša kronika sploh še ni beležila, ob kateri pa je treba opozoriti mladino na svarilo iz leta 1921., ki smo ga zgoraj navedli in ki ostane trajno veljavno.

ARTIN DRAGÉES

SREDSTEV ZA IZTREBLJENJE JE MNOGO

Resnično, lahko, normalno izpraznenje omogočajo

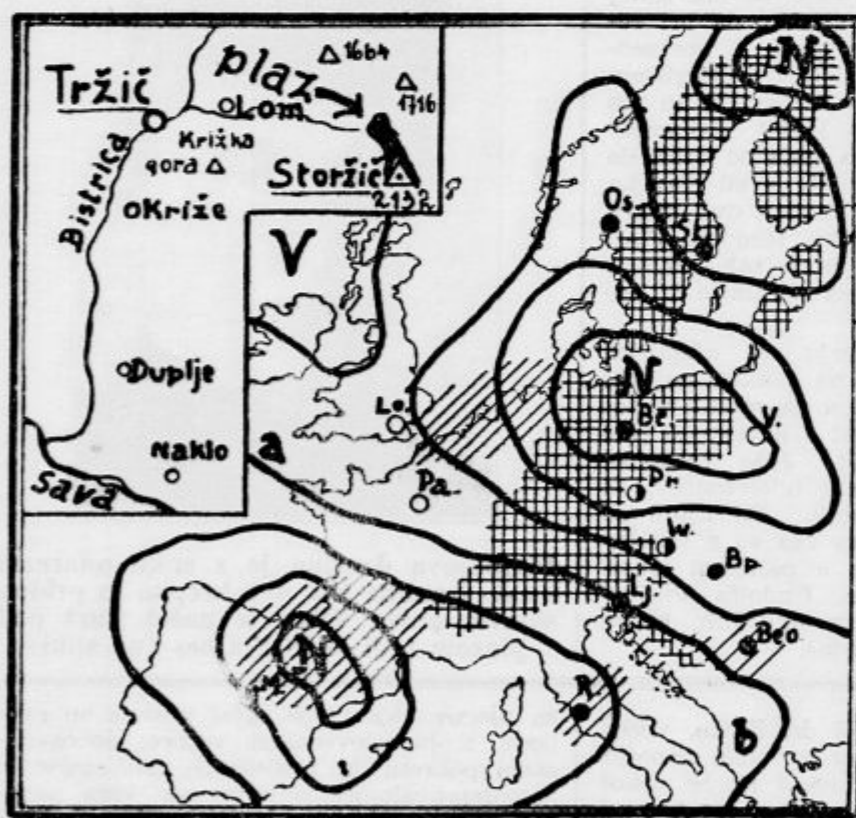
ARTIN — DRAŽEJE DR. WANDERA

Dobivajo se v vseh lekarnah v skaticah po 12 dražej Din 8.— in v vrečkah po 2 dražej Din 1.50.

Ogl. reg. pod B. Br. 7734/36

Sneg je bil napovedan...

Snežene velike noči niso redke, vendar je letošnja bila izredno zasnežena — Vsakdo je mogel slutiti plazove Vreme drugod po Evropi

Kaj je sprožilo snežni nalet v praznike? — Vremenska tablica po stanju na velikonočno nedeljo prikazuje, kako so se bili nad Evropo razvili trije, od severovzhoda na jugozapad razvrščeni, zaporedni cikloni N. Ločnica dveh ciklonov ab je potekala preko Ljubljane in vsa Slovenija je bila zajeta med dva vrtnica, ki sta povzročila dvodnevno sneženje. Mrežasto ozemlje je bilo v praznike zasneženo, počez črtkano v dežju. Jedro levega vremena je tičalo nad Rusijo in pri Angliji V. — V levem kotu je označena skica usodepolnega plazu, vzhodno od Lomov pri Trzinu, ki ga je sprožil težak, sveže zapadli sneg.

Malo je v življenju velikonočnih praznikov, ki bodo ostali vsem tako slabo v spominu kakor so bili letošnji. Po skoraj pomladni toplih dneh, ki jih je zamakal izdatno marčevno deževje, so se sredi velikega tedna z velikansko naglico podili oblaki po nebu. Viharno vreme po vsej Jugoslaviji je na veliki četrti obetalo preokret, ki naj bi odločil o lepem ali slabem vremenu na praznične dneve Vstajenja. Pogled na vremensko kartico je tiste dni obetel južni Evropi in tako tudi Jugoslaviji prijetnejše dni. Iz Španije sem je ve-dril nebo Sredozemlja visok azorski anticiklon, ki se je pa že v noči na so-boto moral umakniti neobičajno nagle-mu vremensku prevratu pod silno premočjo vlažnih oceanskih depresij. Začelo je deževati in na sobotni večer, ko so po vsej naši zemlji vabili zvono-vi k velikonočnim procesijam, se je pritihtopati skozi mrak iz že prej za-sneženih gorah sneg.

Padali so težki kosmiči vse prazni-čne dni ter brez prestanka pokrivali zemljo. Nizko nad obzorjem so viseli z vlago prenasiteni oblaki in dali pri-rodi zimsko nastrojenje. Vsi lepi načr-ti, kako bodo pohitili izletniki v son-čni pomladni dan, so padli v vodo, vse skrivne želje nežnega spola, kako bodo presenetile svoje prijateljice in znance

v novih pomladnih oblekah, so morale žalostne v oboro. Tesno zaviti v zim-ske plašče, oboroženi z dežniki, pa s škornji in galošami pred morjem po-cestne plundre, so hoteli ljudje po opravkih in si voščili z nemalo nevoljo vsele in srečne »božične« praznike. Vsa lepota velike noči je splahnela v zbranih družbah okrog domačih pira-hov, po gostilnah in kavarnah, zama-si so hoteli pogledi neprestano skozi okna, bo li razcefrani ples snežink vendar že ponehal.

Snežene velike noči v naši vremen-ski kroniki niso redke. Ne le v mar-cu, še v zadnji tretjini aprila so bili prazniki Vstajenja že večkrat beli. Pet-deset let nazaj beležijo zapiski le red-ko kdaj res sončne in vedre praznike. Brezoblačno je bilo nebo n. pr. o veli-ki noči l. 1889, 1890, 1891, 1894, 1896. Prelepo sončno vreme je razveseljeva-lo ljudi o veliki noči l. 1907, 1911, 1915, 1923 in 1926. Močno deževje je pokva-rilo praznike v letih 1892, 1895, deloma 1897, 1902, 1908, 1913, 1919 itd. Med ostalimi je bila posebno snežena veli-ko noč konec marca 1891, začetek apr. 1896 in sredi aprila 1908. Huda zima se je oglasila še o veliki noči konec marca 1918., mrzli sever je gnal snežni metež v veliki noči sredi aprila 1927.

Izpit za pooblaščenega inženjerja je položen v gradbenem ministrstvu inž. K. Polc iz Ljubljane. Čestitamo!

* Pomožniški zbor združenja trgovcev za srez Brežice v Brežicah priredi 3. aprila ob 20. svoj prvi ples v velik dvorani Na-rodnega doma v Brežicah. Igra prvotni Jazz-band. Velopnina Din 5. objekta prome-nadna!

* Mislinska podružnica Slovenskega pla-ninskega društva Slovenjgradec vabi na redni občni zbor dne 15. aprila ob 8. zve-čer v Sokolskem domu. Dnevni red običa-je.

* Carjina na slike ministrov in pisate, ljev? Predsednik mariborskega društva »Ogenj« dr. Avg. Reisman je prejel od društva »Krematorium« iz Prage dve veliki eliki, na katerih so bili razni ministri, češki pisatelji, politiki in drugi odlični češki možje, ki so bili upepeljeni. Nadalje sta bila slikama priložena episa o kremaciji mrličev. Mariborska carina je prvotno zahte-vala od adresata, da predloži fakture za pošiljko, ali pa izjavo, da je dobil pošilja-tev v dar. Naslovnik je izročil carini izjavo, da je dobil pošiljatev v dar. Nato pa je carinska pošta naslednji dan dostavila to pošiljko z zahtevu, da je treba plačati zanj 324 Din carine. Na ugovore dr. Reismana, da pošiljatev ni kupil in da so duševni proizvodi carine prosti, je carinska pošta vztrajala na plačilu. Reš. da so slike in pi-sli namenjeni reklamni. Naslovnik je zaradi tega sprejel pošiljatev odklonil in obvestil o tem društvu »Krematorium« v Pragi.

Posebnosti

POMLADNE
MODE
ZA DAMO
IN GOSPODA

MANUFAKTURA SOUVAN

Iz Ljubljane

— Včeraj je praznoval dr. Riko Fux, ma-gistratni višji svetnik in narodni poslanec 50 letni rojstni dan. Rojen 30. marca 1887 v Metliki je dovršil gimnazijo v Novem mestu, pravne nauke pa v Pragi. Tam se je navzel sokolskega duha in je organiziral slovenske dijake v Praskem Sokolu. V Me-tiki je bil pred 30 leti med ustanovitelji Sokola, prvega v Beli Krajini. S svojim bra-tom Karliom, ki je poznan kot odlični telovadec in tekmovalce, je sejal seme sokolske zavesti v Beli Krajini. V Črnomlju, Grada-cu in Semiču. V sokolski organizaciji je za-vzel vidna mesta. Bil je nekaj časa sta-rostna Sokolske župe Ljubljana, v JSS je bil tajnik deset let, s preselitvijo Saveza iz Ljubljane v Beograd 1929 je uspešno vodil narodno-obrambni odsek do leta 1935. Kot telovadec, organizator, pisec je brat dr. Fux razvijal veliko delavnost. Metliški So-koli se bratu Riku za vse njegovo delo od-dolžujejo s početnim sokolskim kulukom na Pungartu, kjer že kopijejo in postavlja-jo temelje Sokolskega doma, ki ga bodo dovršili za Petrovo sokolsko petletko. Bra-tu dr. Fuxu naše iskrene čestitke. Zdravlo!

— Krajevna organizacija JNS za Sp. Škoko poziva svoje člane, da se udeleže pogreba našega člana Ivana Sotoška v čet-tek ob 14. iz mrtvašnice splošne bolnišnice.

— Priški večer v Ljubljani priredi v soboto 3. aprila ob 20. Društvo prijateljev Slovenskih gor v hotelu Miklič. Obesgal bo glasbene in razne zabavne točke. Narod-ne noše dobrodošli! Pridite, prijatelji pa-nonskih Slovencev!

— Nazorno predavanje o kuhanju na električnih rešojih, bo danes ob pol 5. v prostorih Zveze gospodinj. Gospodinja se vabljene! Pokušnja jedi.

V zastarelih slučajih zapeke spremija-nih po hemoroidih in oteklinah je na-ravna »Franz-Josefova« grenčica, užita tudi v malih količinah pravi blagoslov. »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši upo-rabi nikdar ne odreče.

Ogl. reg. B. br. 15.885/35.

u— Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi ob priliki letnega obnove zboru v petek ob 20. v zadnji sobi hotela »Sloven« javno predavanje g. dr. Rajka Ložarja o temi: »Razvoj in sedanje stanje umetnostno-zgodovinske vede pri Slovencih.« Predavanje je aktualno baš sedaj v jubilejnim letu naših vodilnih znanstvenikov dr. Cankarja, dr. Stele in dr. Moleta. Vabljeni so poleg društvenih članov tudi vsi drugi, ki se zanimajo za našo umetnostno zgodovino.

u— Strokovno predavanje: »Bodoče železniške proge v Jugoslaviji« bo danes ob 19.30 v glasilni dvorani »Sloven« (bivša restavracija Ljubljanski dvor, vhod iz Pražske ulice). Predavatelj je g. Verj Svajgar, višji kontrolor tujakine železniške direkcije. Vstop je prost, pobirali se bodo le prostovoljni prispevki za kritje režijskih stroškov. Vabljeni vsi.

u— Gd. Anja Mezetova, naša odlična operna pevka, koncertira v petek 2. aprila ob 20. v veliki filharmoni dvorani. Po daljšem presledku jo bomo pozdravili spet na naših koncertnih deskah in obudili veliki napredek, ki ga je napravila na svoji dosednji umetniški poti. Na petkovem koncertu ima 3 nastope ter nam zapoje pri prvem nastopu Schubertovi pesmi »Kamit in Tajnost«, nato Straussovo »Podoknic« in Brahmsovo pesem »Moja ljubezen je zelenec«. Drugi nastop prinaša domača dela in sicer najprej Golovecovo arijo iz znane opere »Moranac«, ki jo je z največjim uspehom kreirala v beograjskem narodnem gledališču. Nato 2. Milojčevićev pesmi »Sarplaninca spavanka« in »More čez prodame«. Drugi nastop zaključuje Lajovčev »Tkalček«. V II. delu koncerta ima tretji nastop in sicer zapoje Mozartovo arijo Suzane iz Figarove ženitve in arijo Margarete iz Gounodovega »Fausta«. Odlično pevko spremlja na klavirju pianist prof. Pavel Šivic, ki zaigra med posameznimi nastopi tudi več samostojnih klavirskih točk. O tem pa jutri. Prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

u— Gd. Anja Mezetova, naša odlična operna pevka, koncertira v petek 2. aprila ob 20. v veliki filharmoni dvorani. Po daljšem presledku jo bomo pozdravili spet na naših koncertnih deskah in obudili veliki napredek, ki ga je napravila na svoji dosednji umetniški poti. Na petkovem koncertu ima 3 nastope ter nam zapoje pri prvem nastopu Schubertovi pesmi »Kamit in Tajnost«, nato Straussovo »Podoknic« in Brahmsovo pesem »Moja ljubezen je zelenec«. Drugi nastop prinaša domača dela in sicer najprej Golovecovo arijo iz znane opere »Moranac«, ki jo je z največjim uspehom kreirala v beograjskem narodnem gledališču. Nato 2. Milojčevićev pesmi »Sarplaninca spavanka« in »More čez prodame«. Drugi nastop zaključuje Lajovčev »Tkalček«. V II. delu koncerta ima tretji nastop in sicer zapoje Mozartovo arijo Suzane iz Figarove ženitve in arijo Margarete iz Gounodovega »Fausta«. Odlično pevko spremlja na klavirju pianist prof. Pavel Šivic, ki zaigra med posameznimi nastopi tudi več samostojnih klavirskih točk. O tem pa jutri. Prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

To je

**milo na visku
ne leži u vodi
traja 2 x dalje**

Dobiva se povsod.

Glavno skladišče: Zagreb, Boskovičeva 34, telef. 42-72

u— Soločisti Bogomir Leskovic in pianistka Zora Zarnikova koncertirata v ponedeljek 4. aprila ob 20. v veliki filharmoni dvorani. Spored je izredno bogat, posamezne točke navedemo jutri, danes pa že opozarjamo na nastop dveh domačih umetnikov.

u— Hahaba, se smeje uslužnjak tajnik Augustin, kateremu pa ni prav nič do smeja, ha in marsikomu drugemu tudi ne. To la vi se boste od srea nasmejali, če poselite Sentiakobane, ki uprizore v soboto in v nedeljo ob 20.15 zabavno veselogra »Kdo je papar?« (Bibon). Sodelujejo Bogatajeva, Bučarjeva, Grgurevičeva, Hanžič, Koman, Kuntar in drugi.

u— Moderno kuhanje na električnih rešojih in štedilnikih se predvaja danes ob pol 17. v Gradišču 14. Gospodinja vabljen vstop prost!

u— Bufet »Rice« v Selenburgovi vam postreže z najkakovnejšo črno in belo kavo. Skodelica Din 1.50. Pridite in poskusite!

Iz Celja

e— Nova škoda zaradi snega. V ponedeljskem »Jutru« smo poročali o obilnem snegu, ki je zapadel o praznikih. V noči od ponedeljka na torek je znova močno snežilo. Težki južni sneg je to noč tudi v mestu samem potrgal mnogo telefonskih, brzojavnih in električnih žic ter polomil celo vrsto dreves. Škoda je velika. Včeraj je južno vreme stabilno mnogo snega. Ob tej priliki moramo z nezadovoljstvom ugotoviti, da mestna občina o praznikih in tudi včeraj ni smatrala za potrebno, da bi dala očistiti zasnežene in z blatno brozgo preplavljene ulice in ceste, kar je izjavilo med domačini pa tudi med številnimi gosti, ki so prišli za praznike v Celje, upravičene kritike.

e— Zatriranje sadnih škodljivcev. Mestna občina celjska bo prispevala siromašnejšim posestnikom k nabavi arborija in drugih škroplilnih sredstev za zatiranje sadnih škodljivcev. Prispevek bo znašal polovico nabavne cene. Interesenti se naj javijo pri mestnem kmetijskem referentu, kjer dobe potrebna pojasnila.

e— Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 večletim »Večna maska« s Petrom Peteršom in večimi točkami, ob 18.30 minicini KINO METROPOL, danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »NOC S CESARJEM«. S 1. aprilom prinašamo dnevno dva sporeda ob 16.15 in 20.30 »NOC S CESARJEM« ob 18.15 pa predstava po znanih cenah »POD SREČNO ZVEZDO« (Jan Klepura). Cene prostora po Din 3.50, 5.50 in 6.50

Iz Maribora

a— Mihajlo Markovič gostuje. V soboto 3. aprila nastopi v vodilni vlogi Cvijovića v Nušićevi komediji »Dr. popularni umetnik Mihajlo Markovič ki slov kot najboljši interpret Nušićevih likov in ki to vlogo stalno igra v zagrebški drami, kjer je baš s svojo interpretacijo pripomogel te izvrstni komediji do ogromnega uspeha.

a— Altistka Bernot-Golobova poje v gledališču. Koncertna akademija na gledališču v ponedeljek 5. aprila Smatljajojo altistka ljubljanske opere Franja Bernot-Golobova, mariborska pevska Stucinova in koncertni pianist R. Gallatia.

GOSPODJE!
PAZITE SI NIKDAR BREZ
PERMA-TEX
ORIGINALNE AMERISKE ZAŠČITNE GUME S 5-LETNIM JAMSTVOM.
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH, DROGERIJAH IN PERFUMERIJAH.

a— V osmrtnici po pokojnem dr. L. Pivku se je večerja vrnila napaka. Pravilno je štati Ila (ne Ida) in dr. Boris Mihalič (ne Mihelič).

a— Vabilo na redni občni zbor Društva jug. državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru, ki se vrši v nedeljo, dne 11. aprila ob 9. uri dop. v Narodnem domu v Mariboru z naslednjim sporedom: 1. Poročila društvenih funkcionarjev in sklepanje o razrešitvi; 2. volitev 1 odb. namestnika; 3. sprememba pravilnika posmetnega sklada; 4. sklepanje o došlih predlogih in priporočilih članov. Oboje je treba društvene mu odboru javiti pisмено najmanj 8 dni pred občinim zborom; 5. slučajnosti. — Odbor.

a— Nastop gluhoonemih v gledališču. V nedeljo 4. t. m. ob 15. bodo gluhoonemi igrali v mariborskem gledališču. Društvo gluhoonemih v Ljubljani priredi ta dan samostojen nastop ter bodo gluhoonemi izvajali ves spored z govornimi besedami.

Iz Zagorja

Sekolsko društvo Zagorje priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje »Vtisi iz Bolgarije« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Vekoslav.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Sreda 31. marca: Med štirimi stenami.

Red Sreda.

Četrtek 1. aprila: Zadnji signal. Red Četrtek.

Petek 2. aprila: zaprto.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Sreda 31. marca: Ero z onega sveta. Red A.

Četrtek 1. aprila: Vesela vdova. Izven. Cene od 30 Dir navzdol.

Petek 2. aprila: zaprto.

Sobota 3. aprila: La Boheme. Red C. Gostuje gd. Anita Mezetova.

Gostovanje gosp. Jesipa Krizaja iz Zagreba. V Gotovevi operi »Ero z onega sveta« bo gostoval gosp. Krizaj v basovskih partijih, s katero je žel že na svojem prvem gostovanju pri nas napeljši uspeh. Kvalitete tega odličnega umetnika jamčijo za prvovrsten dogodek. Predstava bo za red A.

Gostovanje sopranistke gd. Anite Mezetove. Naša rojkinja gd. Mezetova, članica beograjske opere bo gostovala v soboto 3. aprila v Puccinijevi operi »La Boheme« v partiji Mimi. Mlada pevka si je stekla v Beogradu mnogo lepih uspehov in naše občinstvo bo gotovo z zadovoljstvom pozdravilo njeno gostovanje, ki bo pokazalo njen umetniški napredek. Predstava je za red C.

Poletni abonma, ki se bo odigral pod oznako abonma »C« ima kot prvo svojo predstavo »La Boheme« z gd. Mezetovo dne 3. aprila.

Gostovanje omladinskega gledališča iz Zagreba. V nedeljo 4. aprila bodo peli kot matinejo ob pol 11. uri dop. člani omladinskega gledališča (učenci osnovnih šol in gimnazije iz Zagreba) otroško opero »Pekov Miško«, ki so jo zložili ugalsili in inscenirali trije srednješolci. Vpriporočitev je imela v Zagrebu velik moralen uspeh, h kateremu so pripomogle izvrstno odigrane vloge, vloge odraslih izrazlo člani zagrebške drame. Cene so znižane.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda 31. Sveta Ivana. B.

Četrtek 1. aprila. Rdeči nageljni. C.

Petek 2. Zaprto. (Gostovanje v Pljuju).

Sobota 3. Dr. Gostovanje Mihajla Markoviča.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek 2. aprila ob 20. Dr. Gostovanje »Narodnega gledališča« iz Maribora.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze

27. marca

Ljubljana 7. 756.8. 6.2. 82. NE1, 10. dež, 0.3; Maribor 7. 756.6. 4.0. 80. W1, 10. —, —; Zagreb 7. 757.2. 8.0. 70. NW1, 10. —, —; Beograd 7. 759.3. 7.0. 70. O. 10. —, —; Sarajevo 7. 760.0. 2.0. 95. O. 10. —, —; Skopje 7. 762.9. 0.0. 95. O. 3. —, —.

Temperature: Ljubljana 11.4. 5.8; Maribor 12.0. 2.0; Zagreb 13.0. —; Beograd 11.0. —; Sarajevo 11.0. —; Skopje 14.0. —; Split 15.0. —.

28. marca

Ljubljana 7. 762.8. 14. 98. O. 10. dež, 55.5; Maribor 7. 763.1. 2.0. 90. O. —, —; Zagreb 7. 763.0. 4.0. 80. O. 10. —, —; Sarajevo 7. 760.1. 8.0. 80. O. 7. —, —; Skopje 7. 762.0. 3.0. 95. O. 4. —, —; Kumbor 7. 760.8. 14.0. 70. 88. 10. —, —; Split 7. 759.1. 12.0. 80. NNE6. 6. —, —; Rab 7. 759.4. 10.0. 70. S2. 6. —, —.

Temperature: Ljubljana 9.5. 1.0; Zagreb 12.0. 1.0; Beograd —. 4.0; Sarajevo —. 5.0; Skopje 15.0. 1.0; Kumbor —. 18.0; Split —. 11.0; Rab —. 5.0.

29. marca

Ljubljana 7. 762.9. 1.8. 98. O. 10. snež, 21.0; Zagreb 7. 763.2. 2.0. 95. O. 10. snež, 5.0; Beograd 7. 762.8. 5.0. 90. O. 10. —, —; Sarajevo 7. 760.4. 11.0. 60. SE2. 8. —, —; Skopje 7. 763.3. 5.0. 90. O. 6. —, —; Kumbor 7. 762.1. 14.0. 70. ESE1. 5. —, —; Split 7. 759.6. 13.0. 90. SE8. 10. dež, 1.0; Rab 7. 758.0. 9.0. 90. SSE6. 10. dež, 14.0.

Temperature: Ljubljana 3.0. 1.0; Zagreb 4.0. 2.0; Beograd —. 4.0; Sarajevo —. 7.0; Skopje 19.0. 3.0; Kumbor —. 18.0; Split 15.0. 13.0; Rab —. 3.0.

30. marca

Ljubljana 7. 764.8. 1.8. 98. O. 10. snež, 43.5; Zagreb 7. 764.4. 3.0. 95. SSW2. 10. snež, 5.0; Beograd 7. 762.8. 8.0. 80. WSW1. 10. —, —; Sarajevo 7. 760.9. 11.0. 50. SI. 6. —, —; Kumbor 7. 761.2. 12.0. 80. E3. 7. —, —; Split 7. 759.9. 13.0. 90. SSE5. 10. dež, 2.0; Rab 7. 761.0. 8.0. 80. NNE2. 10. dež, 13.0.

Temperature: Ljubljana 2.4. 1.2; Zagreb 4.0. 1.0; Beograd —. 7.0; Sarajevo —. 7.0; Skopje 20.0. —; Kumbor —. 12.0; Split 15.0. 12.0; Rab —. 6.0.

Gospodarstvo

Aktivna trgovinska bilanca v februarju

V prvih dveh mesecih t. l. je bil naš izvoz za 318 milijonov din večji nego lani

Carinski oddelek finančnega ministarstva objavlja statistiko naše zunanje trgovine v februarju, ki kaže, da je bil tudi v tem mesecu naš izvoz zelo živahen. V februarju smo izvozili 269.855 ton blaga (lani 117.786) v vrednosti 419.2 milijona Din (lani 215.0). V primeri z lanskim februarjem je bil letos naš izvoz še enkrat večji; po količini se je povečal nasproti lanskemu februarju za 129%, po vrednosti pa za 204.2 milijona Din ali za 95%. Seveda je treba upoštevati, da je bil lani v februarju naš izvoz slab zaradi sankcij proti Italiji, vendar vidimo tudi znatno povečanje v primeri s predlanskim februarjem, namreč po količini za 43%, po vrednosti pa za 77%.

Tudi na uvoz je bil v februarju nekoliko večji nego lani. Dosegel je namreč vrednost 334.0 milijona Din, to je za 40.2 milijona Din ali za 13.7% več nego lani in za 87.2 milijona Din ali za 32.5% več nego predlanskim.

Ker se je izvoz v mnogo večji meri dvignil nego uvoz, se je bistveno zboljšala naša trgovinska bilanca, ki je bila v februarju za 85.2 milijona Din aktivna, medtem ko je bila lani v tem mesecu pasivna za 78.8 milijona Din, predlanskim pa za 9.4 milijona Din.

Gibanje naše zunanje trgovine v prvih dveh mesecih t. l. je bilo naslednje (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	saldo
januar	402.2	321.1	+81.1
februar	419.2	334.0	+85.2

jan.-febr. 1937.	821.4	655.1	+166.8
> > 1936.	503.8	636.3	-132.5
> > 1935.	505.2	510.1	-4.9
> > 1934.	502.6	492.6	+10.0
> > 1933.	456.7	352.2	+104.5

V prvih dveh mesecih letošnjega leta je znašal naš izvoz 821.4 milijona Din, to je za 317.6 milijona Din ali za 63% več nego v istih dveh mesecih lanskega leta. Uvoz pa je znašal 655.1 milijona Din, to je za 18.9 milijona Din ali za 3% več nego lani v istem razdobju. Naša trgovinska bilanca je bila v prvih dveh mesecih aktivna za 166.8 milijona Din, medtem ko je bila lani v istih dveh mesecih pasivna za 132.5 milijona Din, predlanskim pa za 9.4 milijona Din.

47.500 vagonov pšenice izvoženih

Izvoz pšenice je v februarju znova oživel in je v tem mesecu znašal 2372 vagonov v vrednosti 40.4 milijona Din (lani 0). Tudi v marcu je bil naš izvoz pšenice pravi znaten. Po uradnih podatkih smo od začetka izvozne sezone do sredine marca izvozili že 47.500 vagonov pšenice v vrednosti 710 milijonov Din. Koliko pšenice imamo še za izvoz je težko presoditi. Če vzamemo za podlago uradne podatke o letni (292.000 vagonov) in odstotnem količino, potrebno za domačo potrošnjo in za setev, tedaj bi znašal ves naš presešek lanske letine 107.000 vagonov, po odbitku

Gibanje zaposlenosti v posameznih strokah

OUZD v Ljubljani objavlja podrobne podatke o gibanju števila zavarovancev v mesecu februarju. Kakor smo že poročali je od januarja na februar število zaposlenih delavcev in nameščenih naraslo za 118 na 82.061. Predvsem se je povečala zaposlenost v tekstilni industriji (za 461 zavarovanecev) in v živilski industriji (za 63), nadzorovala pa je zaposlenost pri gradnja nad zemljo (za 334) in v industriji gradbenega materijala (za 130).

V primeri z lanskim februarjem smo imeli letos 5510 zavarovancev več. Od tega prirastka odpade največji del na tekstilno industrijo, kjer se je omladinskega leta število zaposlenih delavcev povečalo za 1683 na 15.186. Značilno je tudi povečanje zaposlenosti v gozdnožagarski industriji in sicer nasproti lanskemu februarju za 1123 na 6408. Tudi v industriji za predelovanje lesa se je nasproti lanskemu februarju število zavarovancev povečalo za 880 na 3544. Nadalje beležimo prirastek v kovinski industriji za 513 na 7044, v oblačilni industriji za 443 na 4787, pri gradnja nad zemljo za 385 na 1906, pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb za 372 na 1744, v usnarski industriji in industriji gume za 238 na 2055, v živilski industriji za 254 na 2887 itd. Nadzorovanje pa vidimo pri papirni industriji za 636 na 1296 (slavka v Vevhah), v živilski industriji za 134 na 3799 in v tobačni industriji za 174 na 760.

Konjunktura v rudarski produkciji

Minister za gozdove in rudnike objavlja podatke o naši rudarski produkciji v februarju, ki nam kaže znatno povečanje produkcije rud, medtem ko se je premogovna produkcija le malo dvignila.

V februarju je znašala produkcija premoga 389.171 ton, to je za 10.091 ton več nego v lanskem februarju in za 20.538 ton več nego v predlanskem februarju. V prvih dveh mesecih letošnjega leta pa je znašala naša produkcija premoga 873.737 ton, to je za 77.124 ton več nego v prvih mesecih lanskega leta in za 96.066 ton več nego v prvih dveh mesecih predlanskega leta.

V nazemnem skoku pa se je letos povečala ostala rudarska produkcija. Tako je znašala produkcija železne rude v februarju 50.895 ton nasproti 22.134 tonam v lanskem februarju. V prvih dveh mesecih letošnjega leta pa so v naših rudnikih nakopali že 101.795 ton železne rude nasproti 37.406 tonam v prvih dveh mesecih lanskega leta in 14.031 tonam v prvih dveh mesecih predlanskega leta. Produkcija železne rude, po kateri je danes v Evropi tako ogromno povpraševanje, je bila torej letos v prvih dveh mesecih trikrat tako velika nego lani in sedemkrat tako velika nego pred dvema letoma.

+ Mariborski živilski sejem. V torek je bilo pripranih 20 volov in 79 krav. Povprečne cene so bile: za kg žive teže: poldebeli voli 3.50 do 4 Din, plemenski 3.25 do 4 klavne krave debele 3.50 do 4 plemenske krave 2.75 do 3.50, krave za klaviranje 2 do 2.15, molzne krave 2.60 do 3, breje krave 2.75 do 3.25, mlada živina 3.75 do 4.50 Din. Prodanih pa je bilo 66 glav,

dosedanega izvoza (47.500 vag.) pa bi imeli še za izvoz 59.500 vagonov. Po privatnih cenitvah pa je ta preostala količina manjša. Če bomo v resnici imeli za izvoz teh 59.500 vagonov bomo za to količino pri sedanjih visokih cenah lahko dobili še 1 milijardo Din, tako da bi celotni izkupicek od izvoza lanske pšenice dosegel 1700 milijonov Din.

Tudi izvoz kornice je bil v februarju znaten. Sezona za izvoz kornice se je začela šele proti koncu lanskega leta. V oktobru je znašal izvoz kornice 324 vagonov, v novembru 1993, v decembru 3216, v januarju 1850 in v februarju 2724 vagonov. Skupaj je znašala v februarju vrednost izvoženega žita 67.5 milijona Din (lani v februarju 1 milijon Din). Tudi izvoz moke in otrobov je bil v februarju znaten in je dosegel 505 vagonov odt. 5.3 milijona Din (lani 0).

On izvoza ostalih kmetijskih pridelkov je omeniti zlasti izvoz fižola v vrednosti 7.1 milj. Din (lani 2.3); suhih češpelj smo izvozili za 4.1 milj. Din (0.9), konoplje pa za 12.3 milj. Din (22.2).

Izvoz živine

Izvoz goveje živine se je letos znatno povečal. Nasproti lanskemu letu se je skoro podvojil. V februarju smo izvozili 7046 glav goveje živine (lani 3824) v vrednosti 14.5 milijona Din (lani 5.3). Izvoz svinj, ki je zadnja leta zavzel izreden obseg, se je v februarju gibal na lanske višini in smo v preteklem mesecu izvozili 27.089 svinj v vrednosti 26.3 milijona Din. Nekoliko pa je popustil izvoz konj, ki je dosegel le 1099 glav (lani 2343) odt. 3.8 milijona Din (lani 4.1). Od živalskih proizvodov smo v februarju izvozili: svinjskega mesa za 20.2 milijona Din (lani 24.0), masti pa za 34.6 milijona Din (lani 3.2), nadalje jaje za 9.1 milj. Din (13.1), perja in puha za 4.4 milj. Din (2.9) in surovih kož za 6.5 milj. Din (6.4).

Povečan izvoz lesa

Izvoz lesa je bil tudi v februarju živahen. Gradbenega lesa smo izvozili 6952 vagonov (lani 3479, predl. 5187) v vrednosti 62.9 milijona Din (lani 28.0, predl. 42.1). Izvoz drv je bil še slab in je znašal le 268 vagonov (lani 74, predl. 992). Ogla smo izvozili 152 vagonov (lani 30, predl. 143), lesnih izdelkov pa 65 vagonov v vrednosti 2.7 milijona Din (lani 0.9, predl. 2.2). Končnega izvoza 58.600 železniških pragov v vrednosti 3.1 milijona Din (lani 0.7). Omejiteli je še povečanje izvoza ekstraktov za etrojenje, ki je dosegel vrednost 2.6 milijona Din (lani 2.0).

Povečan izvoz rud

Prav občutno se je dvignil izvoz rud, ki se je naglo povzpelo na 34 milijonov Din (lani 6.0). Bakra smo izvozili za 19.3 milijona Din (lani 9.9), kalcijevega karbida in cianamida za 2.6 milijona Din (lani 3.1), sode pa za 1.4 milijona Din (lani 1.6).

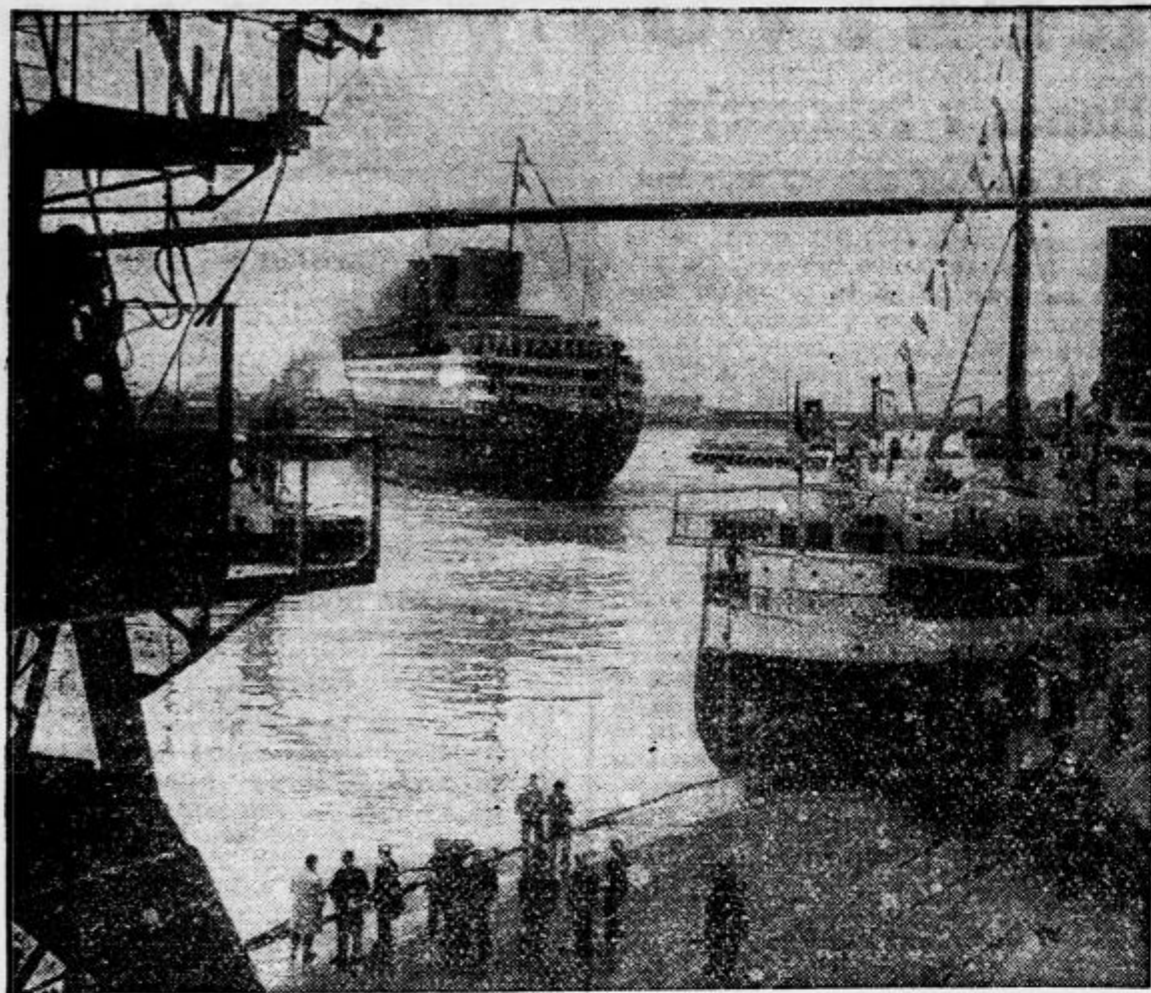
Znatno se je dvignila tudi produkcija bakrene rude, ki je znašala v februarju 50.049 ton (lani 39.680). V prvih dveh mesecih letošnjega leta pa so v naših rudnikih nakopali že 124.982 ton bakrene rude nasproti 75.850 tonam v istih dveh mesecih lanskega leta. Produkcija svinčeno-cinkove rude se je v februarju gibal na lanske višini. V prvih dveh mesecih letošnjega leta pa je znašala 139.392 ton nasproti 123.030 tonam v istem razdobju lanskega leta. Znatno se je tudi dvignila produkcija bauxita, ki je znašala v prvih dveh mesecih 59.141 ton nasproti 24.180 tonam v prvih dveh mesecih lanskega leta.

Statistične zanimivosti iz Jugoslavije

Splošni državni statistični urad je pravkar izdal »Statistički godišnjak« 1934-35. Zadnji statistični letopis državnega statističnega urada je izšel 1. 1935, in sicer za leto 1933. Najnovejši zvezek, ki obsega skoraj 500 strani, vsebuje poleg statističnega gradiva za leto 1934 tudi mnogo podatkov za leto 1935. Novi letopis je uredil načelnik državne statistike dr. R. Andrejka.

V prvem delu vsebuje geografske in klimatske podatke. Med drugim so zanimivi podatki o vodnih silah (izkoriščenih in neizkoriščenih) hin meteorološki podatki. Od meteoroloških postaj je leta 1935, zabeležila največ sončnih ur postaja na Hvaru (2788), najmanj sončnih ur pa postaja v Skoplju (1650). Deževnih in

Po zmagi na Oceanu

»Normandie« s sinjim traktom Oceana se približuje bregu v Le Havru

Topovi pozdravljajo zmagovito ladjo

Splošno narodni praznik zaradi zmage »Normandie« v Franciji — Pomen tehnike v življenju narodov

Brzinski rekord, ki ga je dosegel veliki francoski prekomornik »Normandie« na svoji zadnji vožnji, so proslavili v Franciji kot narodni praznik. Bil je vsekoli doživljanje, ki je prekomornik privozil v pristanišče Le Havre. Ogromna množica ga je pozdravljala, topovi so grmeli, zvonovi zvonili, z vseh ladij so se oglasile sirene.

Na shodih vseh strank od skrajne desnice do skrajne leve so izdali parole, da se morajo vsi udeležiti tega sprejema. Zdelo se je, da so prenehala vsa strankarska nasprotja, ko se je prikazala veličastna ladja. Ljudje so prepevali marseljsko ali internacionalo, kakršni stranki je pač kdo pripadal, ne da bi zavoljo tega prišlo med njimi do kakršnih sporov. Poveljnik »Normandie«, kapitan Thoreux, ki so ga obkrožili s cveticami, pripoveduje:

»Dosegli smo ta brzinski rekord, ne da bi svoje stroje pogladi do skrajnosti. Posebno značilno je to, da smo dosegli rekord na tako znanj zimske progi, ki je dolga 2978 milj. Inženir Merot du Barre, ki je

Poveljnik »Normandie«

Kapitan Thoreux, poveljnik ladje »Normandie«, ki je premagala »Queen Mary« na Atlantskem oceanu

Slučaj »družinske pnevmonije« Skrivnostna bolezen v praški družini

Pred nekoliko dnevi je izbruhnila v hiši praškega zobozdravnika dr. Václava Fleischmannova bolezen, ki se je začela s hudimi vročinami in ki je z bliskovito naglico zajela sedem oseb v tej družini. Pokazali so se znaki pljučnice. Trije člani družine, med temi žena dr. Fleischmannova, so tudi umrli, a mislijo, da jim ulegnejo slediti v grob še ostali bolni člani. Obdukcija trupla ge. Fleischmannove ni pokazala nobenih posebnosti, vsi znaki so izhajali pljučnico. Bakteriološki zavod je dobil v preiskavo kos drobovja. Zdravniki označujejo bolezen za »družinsko pnevmonijo« (pljučnico), ki

utegne z bliskovito naglico okužiti celo družino. Kaj več o tej bolezni pa ne vedo povedati.

Klub ge. Simpsonove

V Baltimore, rojstnem kraju ge. Simpsonove se je osnoval »Klub prijateljev Wally Simpsonove«, ki šteje že sedem tisoč članov. Eden izmed teh članov je kupil njeno rojstno hišo, v kateri naj se uredi muzej, ki bo obsegal vse kar je kolikaj v zvezi z njenim življenjem.

Posebne pravice zakoncev v Rumuniji

V zadnjem času je na Rumunskem v veljavi nov kazenski zakonik, »Zakonik Karla II.« Med drugim vsebuje ta zakonik nenavadno izjemo glede kazni za grehe zoper pisemsko tajnost. Dotični paragraf pravi: »Ne kaznuje se zakonec, ki odpre svojemu zakonskemu drugu namenjeno pismo, da se prepriča, ali ga ta drug vara.« Ta določba velja v enaki meri za moške, kakor za ženske.

Kupujte domače blago!

Smrtni skok iz višine 63 m

Po vsej Ameriki znani artist Ray-Wood, ki se je specializiral za skoke z najvišjih mostov v vodo, je postal žrtev svoje drznosti. Te dni je hotel »posvetiti« novi most v San Franciscu na svoj način. Čeprav mu je policija skok prepovedala, je splezal na 63 m visoko ograjo mosta in se je pogladil z nje z glavo navzdol v globino. Glavo si je bil zavaroval z zaščitno čelado. Toda veter mu je telo v zraku obrnil in je tresčil v vodo tako nesrečno, da se mu je zlomila hrbtenica in je bil takoj mrtev.

Mesto podedovalo milijon dolarjev

Ameriški Nemec Alfonz Stephani je bil svojočasno v svoj oporoki določil milijon dolarjev, ki naj bi jih dobilo mesto Frankfurta ob Meni za dobrodelne namene. Njegov sorodnik so se tej določbi uprli in prišlo je do procesa, ki je trajal zelo dolgo. Zadnja instanca v New Yorku je sedaj definitivno razsodila, da ima mesto Frankfurt pravico do te dediščine v polnem obsegu.

Iz Budimpešte v Berlin

Dosedanji nemški poslanik v Budimpešti, von Mackensen, zet nemškega ministra von Neuratha, je premeščen iz madžarske prestolnice za resnega voditelja v berlinsko zunanje ministrstvo

Nova raketa bo izstreljena proti mesecu Prof. Godard je prepričan, da bo uspel s svojim poskusom letos 12. maja

V »astronavtičnem laboratoriju« prof. Godarda pri mestu Boswellu v Novi Mehiki delajo zadnje priprave za izstrelitev nove rakete na mesec. Že petnajst let dela prof. Godard na tej raketi, ki bi po njegovih računih morala doseči nam najbližje nebesno telo. Poskus, ki je o njegovem pozitivnem izidu trdno prepričan, se bo izvršil 12. maja.

Amerikanski listi pišejo, da je Godard

baje uspešno rešiti vse tehnične in fizične ovire. Pri delu mu je pomagal s svojimi bogatimi izkušnjami v področju tehnike letanja polkovnik Lindbergh, razen tega mu je Carnegiejev zavod naklonil bogato finančno podporo. Godard meni, da bo mogoče z daljnogledi opazovati, kako bo njegova raketa treščila na luno. Kakor znano, je nekoliko podobnih poskusov že izvršil, pa niso uspešni.

Pred dokončno ločitvijo ge. Simpsonove Njen drugi zakon bo 27. aprila razveljavljen po vseh pravilih

Čeprav se uradni krogi na Angleškem trudijo, da bi čim bolj molčali o ge. Simpsonovi, se je moralo najvišje ločitveno sodišče v Londonu pred kratkim, kakor smo poročali, baviti z njo, in sicer je moralo o njeni tožbi za ločitev njenega zakona z g. Simpsonom sklepati javno.

Seveda je prišlo k razpravi na stotine obiskovalcev, cesta pred sodnim poslopjem je bila črna od ljudi in vse je pričakovalo velike senzacije. In malo je manjkalo, da do te senzacije ni res prišlo, kajti sodišče je moralo dokončno odločiti o tem, dali ni temeljita ločitev zakona ge. Simpsonove, ki so jo izrekli v oktobru lanskega leta, na napačnih premisah. Pojavila se je namreč pričeta, ki je trdila, da je bila ločitev med obema zakoncema skrbno dogovorjena in da je bil tudi zakonolom g. Simpsona fingiran.

Če bi se ta trditve izkazale za pravilne, bi se ločitev bržkone razveljavila in svet bi stal pred novo senzacijo. Toda državni pravdnik je izjavil pred čakajočim občinstvom, da tista priča ni mogla podati potreb-

Pogrešana vojvodinja

Vojvodinja Bretfordska se je izgubila na nekem poletu z aeroplanom in ni o nji nobenega sledu

Novi tank ameriške vojske

V Ameriki so začeli izdelovati nov tip tankov. Priprava ima štiri strojnice, štiri sedeže za moštvo pri mitraljezah in radijsko napravo

Pred poletom okoli sveta

Letalka Amelija Earhardtova in njen mož George Putnam ob zemljevidu. Letalka je, kakor znano, morala prekiniti svoj polet, ki je v prvotnem načrtu predvideval 45.000 kilometrov zračne vožnje, v Honolulu

Britski lev se prebuja...

Zanimiv češki članek o angleškem oboroževanju

Pod tem naslovom prinaša »Česke Slovo« zanimiv članek o angleškem oboroževanju. Napisal ga je polkovnik J. Dumont iz Londona in pravi med drugim:

Zadnja reforma, ki zadeva britsko kopno vojsko, obstoj v tem, da bodo zgradili ali izpopolnili 14 tovarn za orožje in strelivo. Poljsko topništvo bodo mehanizirali. Do 1. aprila tega leta bodo vse oddelke v domovini, razen 4. divizije, deloma motorizirali. Formacija tankov, ki je štela še ob začetku letošnjega leta 6 bataljonov, se pomnoži za en bataljon.

Ker bodo armado motorizirali, se spreminjajo tisti rekrutacijski predpisi, ki se nanašajo na telesno dozorlost ali na

okvare nog. V nekoliko mesecih bodo vojsko opremili z novo strojnico. Zdi se, da gre za modernizirano Vickersovo strojnico z zračnim hlajenjem, ki bo lahko oddajala 1000 strelcev na minuto. Aktivno obrambo zoper letalske napade bodo prenesli na kopno vojsko. Vsi ti ukrepi, posebno ti, ki se tičejo vojnega brodivja in letalstva, ne morejo spremeniti dejstva, da je angleška armada do 1. 1936. nazadovala. Kopna vojska šteje danes samo polovico svojega stanja iz l. 1914., ko je znašala 272.000 mož. Namesto milice, ki je štela v juliju 1914. 64.000 mož, imajo danes le dopolnilne rezerve 20.000 mož. A tudi to se bo sedaj spremenilo. Po dolgem spanju se je britski lev prebudil.

Dosmrtna pokojnina za najboljšo pesem 40 tisoč pesnikov opeva eno žensko ...

Pesniške tekme tudi v Evropi niso nič redkega. Posebno na Francoskem se vrše vsako leto velika pesniška tekmovanja. Zna- vsko posebno pesniška tekmovanja v Normandiji, pri katerih delc kot nagrade slovite »zlate cvetlice«.

Kakor poročajo francoski listi se je takšno tekmovanje pred kratkim vršilo tudi na Japonskem in to z nenavadnim uspehom. Na Japonskem pač umelnost pesnikov vse bolj upošteva neko v Evropi, zato je tudi udeležba na pesniških tekmovanjih nekaj

izrednega za naše pojme. Pri tekmovanju, ki smo ga omenili, je šlo za določeno snov in sicer je šlo za opevanje žene v snegu. In na to snov so dobili nič manj nego 41.496 prispevkov. Lahko si mislimo, kakšno ogromno delo ima žirija, da izbere izmed teh prispevkov najboljši. Žirija sestoji v ostalem iz številnih vodilnih japonskih pesnikov in ji predseduje sam mikado. Žirija bo v ostalem svoje delo izvršila z vso natančnostjo in nje delo bo trajalo zato več nego leto dni. Ustvaritelju najlepše pesmi bodo naklonili dosmrtno penzijo.

Topovi razbijajo led na reki Velika nevarnost na Dvini

Velikanska nevarnost je nastala v ozemlju reke Dvine v zadnjih dneh, ko se je začel v njej tajati led in se pomikati proti ustju. Na več mestih se zatikajo ogromne množine ledenih plošč, ki ovirajo odtok vodovja. Vode v spodnjem delu reke naraščajo tako, da segajo že skoraj 10 m nad normalo, pričakovati pa je, da bodo narasle še bolj, čim bodo dospеле iz gornjega dela reke še nove mase ledu.

V najbolj nevarnem položaju je trenutno pet kmetij na nekem rečnem otoku, ki so od ledenih mas popolnoma odtrgane od sveta in ki jih njihovi prebivalci niso hoteli ostaviti. Letske oblasti so odredile pripravljenost vseh policijskih in gasilskih sil, da bi razbile nevarne ledne pregrade, pa so poslale nadnje vojaške oddelke, ki jih razstreljujejo s težko artiljerijo in minami. To razstreljevanje pa doslej ni imelo nobenega pravega učinka, kajti ledne

mase so se združile na raznih mestih v prave ledne gore, ki segajo celo do ročnega dna.

Poročka francoskega trgovinskega ministra

Francoski trgovinski minister Paul Bastide, ki je bil nedavno na obisku v Beogradu, se je te dni oženil

Peer Gyntov vzornik

Norveški operni pevec Björn Talen je kupil za 25.000 kron staro kmečko posestvo »Hog« v občini Nord-From in je s tem postal lastnik starega Peer Gyntovega posestva. Junak Ibsenove drame se je imenoval v resnici Per Olsen. Dokazano je z listinami, da je gospodaril na tem posestvu od l. 1768. do 1779.

Poročka francoskega trgovinskega ministra

V županekem uradu mesteca Anosta sta se poročila francoski trgovinski minister Paul Bastide in gospodična Basilevanova. Mlada žena je hči znanega pravnega izvedenca v francoskem zunanjem uradu.

Šolarji kradejo

V županekem uradu prišla policija na sled štirinajstim šolarjem, ki so na debelo kradli in se podajali celo na roparske pohode v okolici, Plen, ki so ga šolarji v starosti od 4 do 14 let pri tem nagrabili, predstavljajo vrednost več tisoč Kč. Pokvarjena mladina je pri tem tako prebrisano ravnila, da so dolgo smatrali za izvrševalce tatvin in ropov odrasle osebe.

Sree, ledvice, živce, (nervozno, razburjenost, prenapete in slabe živce in sl.) ženske, katarnost in nervozne motnje (bell cvet, neobčutljivost in sl.) jetra, želodec, kamne, spolne slabosti in motnje (splošne kakor tudi nervozne), sklerozo, zdravi z dobrim uspehom

Radenska zdravilno kopališče (pri Mariboru).
Zahtevajte prospekt!

VS AK DAN ENA

Konfekcijski sotrudnik se vadi v razodevanju ljubimci.

Kulturni pregled

Dr. Ljudevit Pivko kot književnik

Z dr. Ljudevitom Pivkom nismo izgubili samo odličnega javnega delavca, neumornega sokolskega organizatorja, prizadevnega propagatorja slovanskih slikov in zaslužnega vzgojitelja mladine, marveč tudi mnogostranskega delavnega književnika in publicista. Njegovo delo na področju tiskane besede bi lahko razdelili v štiri skupine: prosvetna in politična publicistika, strokovna literatura, vojni spomini in prevodi.

V prosvetni in politični publicistiki se je pričel pokojni dr. Pivko udeleževati že za visokošolskih let. Kot Slovenec izrazil obmejne mentalitete je imel polno zavest velike narodne odgovornosti, s katero je združeno sleherni politično delo na vseh tleh narodnostnih bojev. Zato se je takoj po prihodu v Maribor priključil pokojnemu dr. Fr. Rosini in postal publicistični bramborec slovaške smeri. V raznih regionalnih listih, kakor so bili »Slovenski Stajerci«, »Novi Slovenski Stajerci« in »Sloga«, je objavil nešteto daljših in krajših sestavkov, ki so razodevali dr. Pivkovo žurnalistično spretno pero. Bil je uvodnikar, felitonist in polemik. S svojimi člankarskimi prispevki je stal v službi narodnega prebujanja in odpora zoper nemško politično in gospodarsko ofenzivo na Slovenskem Stajerskem. Samo kdor je sam preživel vsaj zadnja leta teh žilavih in težkih bojev za narodnostni značaj naše obmejne zemlje, kdor je poznal, s kolikšno silovitostjo in čisto brezobzirnostjo je zlasti pujski »Stajerci« zastripal naše slovensko ljudstvo in mu je mal ver v svoj narod, samo ta bo lahko pravilno in pravično ocenil publicistično delo, ki ga je izvrševal na ogroženem narodnem terenu dr. Ljudevita Pivka. Tudi v poznejših letih je današnji pokojnik rad in često zastavljal svoje izurno pero v zagovor svojega političnega prepričanja, ali pa se je oglašal k raznim javnim, zlasti prosvetnim, političnim in gospodarskim vprašanjem.

V to skupino dr. Pivkovega dela štejejo tudi tiste njegove spise, ki so v leposlovnih ali publicističnih oblikah obravnavali razna javna vprašanja, ali pa so služili splošni prosvetni povzditelj, zlasti obmejnih Slovencev. Sem sodi njegova, pod psevdonimom izšla »Zgodovina Slovencev«, ki je imela predvsem narodno-vzgojni namen, dalje njegov pripovedni spis »Ribičev Janko«, ki se v njem odražajo politični boji v predvojni Mariboru. Za ljudstvo je izdal »Salivca iz Podravca«, za dijaštvo pa kratek spis o teoriji dramske literature. Dr. Pivko je poleg tega objavil v raznih dnevnih in revijah (med njimi v Ljubljanskem Zvonu, Popotniku in številnih drugih listih in časopisih) mnoge članke, kritike, informativne preglede itd., ki so mu naslajali bodisi iz robu njegove politične aktivnosti, bodisi iz potrebe narodne, politične in slovanske propagande.

V strokovno literaturo uvrščamo Pivkove zgodovinske in etnološke doneske v časopisu za zgodovino in narodopisje in v drugih časopisih. Kljub svoji obsežni politični in organizatorski delavnosti je imel do zadnjega ne le kaj časa, marveč tudi dovolj znanstveno poglobljenega zanimanja za narodopisna vprašanja. V rokopisu je ostalo ogromno gradiva iz narodopisa njegove domače vasi. Zanimali so ga tudi pedagoški problemi in je prispeval marsikaj tehtnega za »Popotnika« in za publikacije Slovenske šolske Matice. — Pomemben del Pivkovih strokovnih spisov tvorijo njegove knjige iz sokolske teorije in prakse: »Telovadba I. — IV.« »Gimnastične igre I. — III.« »Plezanje« in »Metodika telovadbe«. Prav v tem pogledu je izvršil dr. Pivko zaslužno in v marsikateri pionijsko delo.

Največji del dr. Pivkovega književnega dela zavzemajo vojni spomini. Predvsem sodi v to skupino, ki ji je dal skupni naziv »Proti Avstriji«, pet knjig obsegajočih memoarski spis »Carzanov«. V njem opisuje dr. Pivko v vsemj podrobnosti in v prijetnem privodnem slogu začeto, potek in ozadje svoje carskega akcije, ki je bila nedvomno najsmelejši protiaustrijski podvig slovenskega častnika v avstro-ogrski vojski. Ta spis ni vzbudil pozornosti samo pri nas, marveč tudi na češkoslovaškem. Vseh pet knjig je izšlo v češkem prevodu in češka strokovna kritika jih je sprejela celo topleje kakor naša domača. Takisto je prevedena v češčino knjiga »Rame ob rami«, ki poveličuje jugoslov.-češkoslovaško sodelovanje v usodnih dneh velike vojne. Posebej je opisal delovanje naših dobrovolcev v Italiji. Bil je ne le pripovednik, marveč tudi zgodovinski pričevalec o našem vojaškem in političnem sodelovanju v Italijo, in čudno naključje je hotelo, da je umrl prav v dneh, ko je jugoslov.-italijansko sodelovanje postalo zopet geslo dnevnih politik. Pivkovi vojni spisi, ki jih je na meraval izpopolniti še s knjigami o naših legionarjih v Italiji in Franciji in z zbirko dokumentov o teh zvezah in stikih, so v naši dokaj ubogi in slabokrvni memoarski literaturi o veliki vojni izreden novost in jih bo nemara še bo bodoča politična zgodovina ocenila na zaslugi in pravič.

Napoved ne smemo pozabiti dr. Pivka kot prevajalca K. Havlička-Porokovega in lepega izbora iz pravilne Božene Nemcove; prevel je tudi Tolstega »Ljudske povesti«.

Posebno tesni stiki so tega neumornega prosvetnega delavca vezali s Čehi. Med njimi je bil dr. Pivko ne le kot legionarski tovariš in pisatelj, marveč tudi kot praktični delavec za jugoslov.-češkoslovaško vzajemnost eno najbolj znanih jugoslovenskih imen.

Dr. Ljudevitu Pivku bo tudi v slovenski kulturni in literarni zgodovini ohranjen sveleč in trajen spomin!

Dr. Josip Čerin sedemdesetletnik

Te dni je praznoval 70-letnico svojega plodnega in zaslužnega življenja znani slovenski glasbenik dr. Josip Čerin. 29. marca 1867 v Komendi pri Kamniku rojeni jubilar je l. 1886 dovršil v Ljubljani gimnazijo, nato pa je študiral na dunajski univerzi pravo in obenem glasbene vede. Po nekaj semestrskih letih glasba zmaga nad pravom in čez nekaj let je imel mladi Slovenec v rokah spričevalo dunajskega konservatorija, ki ga je dovršil z odliko, l. 1902

pa je bil takrat že aktivni in priznani muzik promoviran za doktorja muzikologije. Na Dunaju je več let opravljal službo organista v avguštinski cerkvi. V domovino se je vrnil l. 1896 kot artistski vodja Glasbene matice v Ljubljani. Za tedanje razmere senzacionalno je bilo njegovo izvajanje Bachovega »Pastora na sv. Mateju«, ki ga je pripravil l. 1897 in se z njim trdno uveljavil v našem glasbenem življenju. Dve leti pozneje je odšel zopet na Dunaj in dočeval kot kapelnik v »Volksoperi«. L. 1902 je nastopil službo kapelnika v dvorni cerkvi sv. Mihaela. Tu je bil naslednik slovečega Focknerja; že to dejstvo je pričalo, da je mladi glasbenik zavzel s svojimi sposobnostmi ugleden položaj v dunajskem glasbenem življenju, ki je bilo takrat še v polnem lesku in blestu svoje evropske slave. Kot kapelnik dvorne cerkve je dr. Čerin absolvirat 76 orkestralnih maš in vesper.

L. 1905 je postal dr. Josip Čerin vojaški kapelnik. Najprej je deloval na Dunaju, nato v Budapešti. Najdalje je služboval pri vojaški godbi v Pragi. Odtod je prejel koncerte v raznih čeških mestih in v svetovnih kopališčih, zlasti v Karlovih Varyh in Marijskih Laznih. Ko je ob tem času zaprosil za izpraznjeno mesto kapelnika v Karlovih Varyh, je tednji zagrizeno nemški župan dr. Pfeiffer odbil njegovo prošnjo, češ, da ima najboljšo kvalifikacijo za žal ni Nemec. V Pragi je vojaška godba dr. Čerina dosegla izreden sloves in z velikimi uspehi je prejel koncertne turnee po raznih evropskih kulturnih središčih.

L. 1919 se je dr. Čerin zopet vrnil v domovino in stavil svoje najboljše sile na razpolago osvobodnemu narodu. Najprej je bil kapelnik narodne opere, nato pa je zopet stopil v vojaško službo. Brez zadostnih sredstev in pripomočkov je po naročilu generala Smiljanca ustanovil vojaško godbo. V sorazmerno kratkem času je bil njegov orkester zmogel tudi večjih koncertnih nastopov. Dr. Čerin je priredil s svojo godbo

vrsto skrbno pripravljenih simfoničnih koncertov, na katerih je med drugim izvajal Beethovnovo Deveto simfonijo, Brucknerjevo Sedmo simfonijo (ki je z njo dosegel pravi trumfalen uspeh), dalje razne skladbe B. Smetane, A. Dvořaka in drugih evropskih, posebej še slovanskih skladateljev. Po zaslugi dr. Čerina je ljubljansko občinstvo spoznalo velika dela instrumentalne literature, ki je bila dotlej pri nas skoraj zanemarjena. Žal da se prizadevanja dr. Čerina niso srečevala s polnim razumevanjem naših glasbenih krogov, čeprav je neumornega kapelnika vodila najresnejša želja, da bi s svojim delom prispeval k povzdigi našega glasbenega življenja in njegovemu razvoju zlasti v smeri instrumentalne muzike. Dr. Čerin si je pri sestavi svojega orkestra moral pomagati celo z oddaljeno mariborsko vojaško godbo.

Po dolgoletnem in uspešnem delu je stopil dr. Jos. Čerin pred leti v pokoj, ki ga preživlja v Ljubljani.

Jubilant se je udeleževal tudi kot muzikološki raziskovalec, č. njegova doktorska disertacija je bila posvečena našim protestantskim pesmaricam (glej razpravo v Trubarjevem zborniku). V zadnjih letih se bavi z raziskavanjem katoliške glasbe pro-

ZAHVALA

Prisrčna hvala vsem, ki so nam ob izgubi našega dobrega soproga in očeta

Antona Šelišek-a

izrekli tolažečo sožalje, podarili lepe vence ter spremili pokojnika na njegovi zadnji poti, do groba.

CELJE, 31. marca 1937.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Ob bridki izgubi našega dobrega soproga, očeta, brata, starega očeta, strica in tasta, gospoda

Antona Šramel-a

fin. uradnika v pokoju se najiskrenejše zahvaljujemo za vse izraze sočutja. Toplo in iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste mu prinesli toliko vencev in cvetja, in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Prav posebno zahvalo smo dolžni gg. zastopnikom »Jadranske straže« in društva »Sočec«.

V tih in trajen spomin nam ostane sočustvovanje, ki smo ga bili deležni.

LJUBLJANA, dne 30. marca 1937.

ZALUJOČI OSTALI.

treformacijske in posnejše dobe. Pri tem ga odlikuje poleg širokega glasbenega znanja tudi znanstvena vestnost in natančnost. Dr. Čerin šteje med svoje odlične sodelavce tudi kulturna rubrika »Jutra«.

Uglednemu jubilaru želimo ob pomembnem dnevu njegovega življenja še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Sport

Zdaj pa silni Gradjanski Velika ligaška borba prihodnje nedelje

Prvi in sedmi v tablici bosta merila v nedeljo svoje moči na zelenem polju. Marsikdo bi rekel, da je izid te tekme že vnaprej določen. Sodeč po priklakah in zadnjih rezultatih bi bilo prorokovanje za nedeljsko tekmo v razmerju 80 : 20 v korist »purperjencev«. Ne smemo pa pozabiti da je znala Ljubljana pripraviti presenečenje že marsikomu in je svoje najboljši igre predvedla baš v borbi z Gradjanskim.

To pot pa so si vzeli naši ligasi »purperjenci« prav posebno »na piko« Zakaj pa ne bi priredili neke veselja Haiduku. Jugoslaviji in BSK-u? Zavedajo se sicer da bo borba težka toda že vnaprej kloniti nikakor nečemo. Na svojem terenu bodo skušali zaustaviti zmagozorni pohod purperjev ter jim prirediti malo »jezice« za nadaljna tekmovalja. Ljubljana se bori za plačan in ji je brez teh pik skoro zagotovljena finalna borba s Concordijo za obstoj v ligi. Te borbe na se hoče na vsak način ogniti ter dokazati ljubljanskemu športnemu občinstvu, da zna najboljši zaigrati proti močnemu nasprotniku. Trener še vedno preizkuša vrste in bo postavil proti purperjem vse najboljši moči.

Gradjanski posveča tej tekmi prav posebno pozornost. Zaveda se, da bi imel brez ljubljanskih dveh pik zelo težavno etaljšče v borbi za prvo mesto. Baš ti dve piki mu lahko zaprejo pod do najvišjega naslova. Izrael Gradjanskega so od zadnje ligeške tekme prav izdatno trenirali v Ljubljani nastopijo v najboljši postavi. Če bodo res pobrali ljubljancem obe piki, šim je naslov državnega prvaka in sodelovanje v srednjevropskih tekmah zagotovljeno. Nedvomno bo to ena najlepših iger kar smo jih videli zadnji čas v Ljubljani. Posebna privlačnost prireditelja bo nedvomno italijanski sodnik, ki ga je Gradjanski poklical na svoje stroške za vodstvo te tekme. Tekma se bo začela ob 15.30 na izrišči ob Tyrševi cesti s predtekmo med rez Ljubljane in Muro iz Murske sobote.

Cross-country prvenstvo Jugoslavije

V nedeljo ob 11. na celjski Glaziji Dravska banovina slovi že od nekdaj kot matica tekačev za dolge proge v državi in zato ni čuda, da se zaradi tega tudi večina cross-country tekmovanj za državno prvenstvo vrši v naših krajih.

Kakor kaže, bo letošnja prireditev odlično obiskana, toda tudi kvaliteto bo mnogo boljša od dosedanjih, ker se bodo zaradi skrajšane proge na 7 in pol km pojavili na startu tudi mnogi odlični srednjeprogaši. Težišče borbe v zadnjih letih je bilo izključeno med starima ljubljanskima rivaloma Ilirijo in Primorjem. Letos Ilirija ne nastopi v konkurenci za moštva. Primorju pa se je pojavil nevaren nasprotnik v zagrebški Concordiji, ki je dobila zadnje mesece znatna ojačenja z bivšim odličnim ilirijanskim dolgoproglašem Starmanom Adolfom, najboljšim dolgoproglašem na teritoriji Beograda Čekom iz Pančeva in odličnim bivšim srednjeprogašem Primorja Srakarjem Francom. Ne smemo tudi prezreti prav dobro varadinsko Slavijo, ki ima v svojih vrstah lanskega državnega prvaka na dolge proge Čavica in odličnega srednjeprogaša Takača. Tudi mariborska kluba Železnikar in Maraton bosta državnemu prvaku Primorju zaradi izenačenosti moštev izredno nevarna. Prireditelj bo imel na startu razen omenjenih moštev še ekipe celjske Jugoslavije in zagrebškega Marathona, vsega 7 moštev ali 56 tekačev! Doslej največje število nastopajočih moštev!

Borba za naslov državnega prvaka v tej disciplini za posameznika bo še ostrejša, kajti vsem nastopajočim v borbi za moštva se bodo pridružili še štirje ilirijani z večkratnim državnim prvakom Bručanom na čelu, dalje atleti Bratstva z Jesenice, iz Litijske, Trbovelj, zagrebškega Zaska, Haška ter beograjske Jugoslavije, Pančeva in Bačke iz Subotice.

Najhujša borba bo brez dvoma med atleti Krevsom, Bručanom in Čavičem iz Varadina, ki so danes sigurno najboljši reprezentanti na dolge proge v državi! Prednost dajemo vsekakor Krevsu, ki je po stilu daleko najboljši. Ali bodo nekateri novi talenti mogli odločilno poseči v borbo s temi tremi in spremeniti čelo tekmovalne skupine, to nam bo pokazalo tekmovaljevanje. Zato se pričakuje, da bo celjsko občinstvo polnoštevilno posetilo to važno in napeto prireditev.

Od 1. aprila povišanje cen!

Radi novega obdobja konfekcijske izdelanih oblek se bodo podražile pri nas izdelane TIVAR obleke od 1. aprila dalje.

Do tega roka nam je še mogoče prodajati po nizkih cenah.

Vsled tega si pravočasno zasigurajte in nabavite čimprej naše cenene in prvovrstno izdelane obleke.

TIVAR OBLEKE

Triglavske dan odgođen. JZSS javlja: Zaradi snežnih neprilik je triglavske dan odgođen.

Smučarske tekme SK. Reke na Kofcah. Za velikonočne praznike je priredila smučarska sekcija Reke klubske tekme na Kofcah, in sicer v smuku ter teku na 10 in 5 km. Smuk je bil v nedeljo ob 11. s startom pod Velikim vrhom in ciljem pred Domom na Kofcah. Proga je merila 1.5 km, višinske razlike pa je bilo 250 m. Tekmovali so v konkurenci sami člani Reke, izven nje pa tudi ostali, skupno 22 tekmovalcev. Rezultati v smuku: 1) Berlot Bogdan 1.07, 2) Hvale Maks 1.36, 3) Keršič Albin 1.42. Izven konkurence: 1) Rus Robert 2.15, 2) Suh Rudi 2.27, 3) Sovre Marko 2.28. Rezultati teka na 10 km: 1) Dular Tone 47.59, 2) Berlot B. 55.11, 3) Hvale Maks 58.50. Rezultati teka na 5 km. (za juniorje): 1) Skof Slavo 28.50, 2) Janežič R. 28.57, 3) Losborec Z. 31.42. Tekme so bile oba dni v hudem snežnem meteu, sneg pa je bil prav dober.

Zbor jahkoatletskih sodnikov Ljubljana. Na občnem zboru je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Windisch Jože, tajnik Luin Mirko, blagajnik Bradač Franjo, revizorja Kermavner Ivo in Sancin Danilo. Vse dopise je naslavljati na naslov Luin Mirko, Gajeva ul. 8 prtlj. — Prva seja odbora bo drevi ob 20.30 v kavarni Prešern. Na sejo vabljen tudi g. Megušar.

Iz SK Ljubljane. Danes ob 15.30 dalje strogo obvezen trening liga skupine na igrišču. Juniorji izjemoma trenirajo v četrtki.

SK Slovan. Drevi ob 20. bo v gostilni Krušič redni letni občni zbor. Dnevni red običajen.

Vremensko poročilo

po stanju z dne 30. t. m. ob 7. uri zjutraj.

Ratoče-Planica: 1. oblačno, mirno, 58 južnega snega na podlagi. Planica-Slatina: —1, sneži, 75 pršica na 60 podlage, mala skakalnica uporabna. Vršič, Krnica: 350 pršica. Kranjska gora: —1, barometer stoji mirno, 50 južnega snega na podlagi. Pokljuka: —6, 90 pršica na 70 podlage, po stanju z dne 29. t. m. Zelenica: —2, sneži, 80 pršica na 200 podlage. Kurešček: —2, 90 pršica na podlagi, po stanju z dne 30. t. m.

Pesek: oblačno, 170 pršica. Senjorjev dom: oblačno, 160 pršica. Položaj na Pohorju. Za velikonočne praznike so se odeli pohorski vrhovi s snežno odejo. Mariborska koča in Pohorski dom sta nudili mariborskim smučarjem najugodnejše prilike za smuk. Zapadlo je 70 cm pršica. Pot od teh dveh postojank do Areha in proti Reki je bila zorana za izletnike. Pri Ribniški koči je zapadlo 1 m pršica na podlagi 60 cm. Črni vrh je dosegel 2.10 cm snega in je tu najljepši pršič. Z eno besedo: na vsem Pohorju je zdaj prava snežna konjunkturna!

Iz Ptaja

— Samomor. 74letni užitkar Martin Kamenšek iz Podloza pri Ptujski gori se je te dni obesil v blevu. Vzrok obupnega koraka je dolgoletna bolezen, hkratu pa potrost, ker mu je pred dnevi umrla žena. — Spet falzifikat. Te dni so na pošti zaplenili 10kdnarski falzifikat, ki so ga izročili policiji, naj nadalje poizveduje.

Zapustil nas je naš nadvse predobri, preskrbnil in ljubljani mož, ata, brat, svak in stric, gospod

IVAN SOTOŠEK

vlakovodja drž. žel. v pokoju

po dolgem mučnem trpljenju dne 30. marca 1937, ob 5. uri zjutraj.

Pogreb bo v četrtek, dne 1. aprila 1937, ob 14. uri iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu,

V LJUBLJANI, dne 30. marca 1937.

Zalujoči: MARIJA, soproga; Ing. STANKO, ANA, prof. JANKO in MILICA, otroci.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Sporočamo slovenski javnosti, da je v Mariboru umrl naš bivši dolgoletni zaslužni podpredsednik gospod

dr. Ljudevit Pivko

PROFESOR, BIVŠI NARODNI POSLANEC itd.

Pogreb bo v sredo 31. t. m. ob 16. Herojskemu borcu za osvoboditev izpod avstrijskega jarma in neumornemu kulturnemu delavcu večna slava!

V LJUBLJANI, 30. marca 1937.

»VODNIKOVA DRUŽBA«.

